بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2015/HC-A/172
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:

* ނަން: މުޙައްމަދު ނާޒިމް *އައިޑީކާޑު ނަންބަރު:A048162
* ދާއިމީ އެޑްރެސް: މ. ސީނުކަރަންގާގެ/ކ. މާލެ * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: މ.ސީނުކަރަންގާގެ/ކ.މާލެ

- އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅި ފަރާތް:

* ނަން: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީސް
* ދާއިމީ އެޑްރެސް: ޕީޖީ އޮފީސް/ މާލެ * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ޕީޖީ އޮފީސް/ މާލެ

- ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ތާރީޚް: 11 ޖޫން 2015 * ނިމުނު ތާރީޚް: 15 މާރިޗް 2016

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ:
- ނަންބަރު: 137/Cr-C/2015
- ނިންމިކޯޓު: ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ދިވެހިރާއްޖެއަށް ހަނގުރާމަވެރި ހަތިޔާރު އެތެރެކޮށް ގެންގުޅުން.

- ޙުކުމުގެ ތާރީޚް: 22 ޑިސެމްބަރު 2015 * ނިމުނު ތާރީޚް: 26 މާރިޗް 2015

- މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
-

ފަނޑިޔާރު އަބްދުއްރައޫފް އިބްރާހީމް ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ހަމީދު ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު

- **ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 137/Cr-C/2015 ޤަޟިއްޔާ އެކޯޓުން ބައްލަވައި ނިންމަވާފައިވާ ޝަރުޢީ ޙުކުމް ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފުވާކަމަށްބުނެ، އެޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް މ. ސީނާކަރަންގާގެ/ މުހައްމަދު ނާޝިފްގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތަކީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހެވެ.

- **ފާހަގަ ކުރެވުނު ނުކުތާތައް:**

01- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 137/Cr-C/2015 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ތަފްޞީލް ބެލިއިރު، އެޤަޟިއްޔާއަކީ، ފުލުހުންނަށް ލިބުނު މަޢުލޫމާތަކާއި ގުޅިގެން، ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން 18 ޖަނަވަރީ 2015 ދުވަހު 03:30 ހާއިރު ފުލުހުން، މ. ސީނާކަރަންގާގެ/ މުހައްމަދު ނާޝިފް ދިރިއުޅޭ ގ. އެނިގް ގޭގެ 08 ވަނަ ބުރީގެ އެޕާޓްމަންޓް "ބީ" އަށް ވަދެ، އެ އެޕާޓްމަންޓް ބަލައި ސާޗްކުރިއިރު، މުހައްމަދު ނާޝިފް ނިދާ ކޮޓަރީގެ އެނދު ކައިރީގައި ހުރި ކަބަޑެއްގެ ވަތްގަނޑުގެ ތެރެއިން ފެނުނު ކަޅު ކުލައިގެ ދަބަހުގެ ތެރެއިން، ޕްލާސްޓިކްބެގަކާއި ތިން ވަޒަން ފެނިފައިވާތީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/75ރ. (ދިވެހިރާއްޖެއަށް ގެނައުން މަނާ ތަކެތީގެ ޤާނޫނު) ގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި އެޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާއާ ހަވާލާދީ، އެޤާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖެއަށް ހަނގުރާމަވެރި ހަތިޔާރު އެތެރެކުރުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ މުހައްމަދު ނާޝިފްގެ މައްޗަށް ކުރުމުން ބެލުނު ޤަޟިއްޔާއެއް ކަމާއި،

އެޤަޟިއްޔާގައި ޙުކުމް ކުރައްވާފައިވަނީ، މ. ސީނާކަރަންގާގެ/ މުހައްމަދު ނާޝިފްގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން ކުރި، ދިވެހިރާއްޖެއަށް ހަނގުރާމަވެރި ހަތިޔާރު އެތެރެކުރުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ ސާބިތުވުމުން ބެލިބެލުމުން، 18 ޖެނުއަރީ 2015 ވަނަ ދުވަހުގެ 03:30 ހާއިރު، ފުލުހުންނަށް ލިބުނު މަޢުލޫމާތަކާއި

ގުޅިގެން ފުލުހުން، ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން މުޙައްމަދު ނާޝިފް ދިރިއުޅޭ ގ.އަސްރިފު ގޭގެ 8 ވަނަ ބުރީގެ އެޕާޓުމަންޓު "ބީ" އަށް ވަދެ އެ އެޕާޓުމަންޓު ބަލައިފާސްކުރިއިރު، މުޙައްމަދު ނާޝިފް ނިދާ ކޮޓަރީގެ އެނދު ކައިރީގައި ހުރި ކަބަޑެއްގެ ފަތްގަނޑުގެ ތެރެއިން ފެނުނު ކަޅު ކުލައިގެ ދަބަހުގެ ތެރެއިން ޕުލާސްޓިކްއަކާއި، މިންވަޒަން ފެނިފައިވާކަން ދަލީލުން ހުރަހެއް ނެތި ސާބިތުވާތީއާއި، ޕެކެޓުތަކުން އެނގެން އޮންނާތީއާއި، އެތަކެތި ލިބުނު ގޮތް މުޙައްމަދު ނާޝިފުގެ ފަރާތުން ސާބިތުކޮށްދެވިފައި ނުވާތީ، އެހެނިހެން ދަލީލުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/75 (ދިވެހިރާއްޖެއަށް ގެނައުން މަނާކުރާ ތަކެތީގެ ޤާނޫނު) ގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، އެޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާއާއި ޚިލާފަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަނާކުރެވިފައިވާ ހަޝީޝް އޮއިލް ގެންގުޅުމުގެ ކުށުން މ. ސީނުކަރަންކާގެ/ މުޙައްމަދު ނާޝިފް ކުށްވެރިވެއްޖެ ކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައި، އެކުށުގެ ޢުޤޫބާތުގެ ގޮތުން، ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން، މުޙައްމަދު ނާޝިފް 11 (އެގާރަ) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށް ލުމަށް ހުކުމް ކުރެއްވީއެވެ.

02- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 137/Cr-C/2015 ޤަޟިއްޔާ ނިންމަވާފައިވަނީ ޝަރީޢަތް އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފުވާކަމަށްބުނެ އެޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރަމުން މ. ސީނުކަރަންކާގެ/ މުޙައްމަދު ނާޝިފްގެ ފަރާތުން މައިގަނޑު 25 (ފަންސަވީސް) ނުކުތާއެއް ހުށަހަޅައި އިސްތިއުނާފާ ގުޅޭ ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކަވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހަޅާ:-

- **ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ:** ދައުވާލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ދައުވާ އުފުލުމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން ދައުވާ ލިބޭ ފަރާތަށް ލިބިދޭ ތަފާތުނުކުރުމުގެ ޙައްޤާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 20 ވަނަ މާއްދާއިން ލިބިދޭ ހަމަހަމަކަމުގެ ބައިވެރިވުމުގެ ޙައްޤަށް، އެކަމަށް ރިޢާޔަތް ނުކުރައްވައި މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާ ކަމަށްބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ.
- **ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ދައުވާލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކޯޓުގައިވާ ދައުވާގެ އިސްތިއުނާފުގައި ފިރިހަމަކޮށްކަމަށް ނުބަލައި ދައުވާލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކޯޓުގައިވާ ދައުވާއިން ދިފާޢުވާފަދަ ހެކިބަސް

ހުށަހެޅިފައި ނެތްކަމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

- **ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ދަޢުވާއަކީ ޤާނޫނީ ގޮތުން ސައްޙަ ދަޢުވާއެއްނޫންކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވީނަމަވެސް، އެކަމުގެ މައްޗަށް އިޖުރާއަތެއްކޮށްފައި ނުވުމުން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 19 ވަނަ މާއްދާއާއި، 20 ވަނަ މާއްދާއިން ކަނޑައެޅިފައިވާ ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއި ޚިލާފުވެފައިވާ ކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.
- **ހަތަރުވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ގ. އެނިލް ބަޔާ ފަސްކުރުމުގެ އަމުރު ކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނާއި އެއްގޮތްނޫންކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/HC-A/72 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލުތަކާއި ޚިލާފަށް އަޙްމަދު ހިރިޒާމާއި ދުވެސް ޝަރީޢަތުގައި އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ވާހަކަ ދެއްކުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމަކާނުލައި، އަދި އަޙްމަދު ހުކުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ފުރިހަމައަށް ރިޢާޔަތްކުރެއްވުމެއްނެތި، މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާތީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާއި ޚިލާފުވާކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.
- **ފަސްވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ޤާނޫނުއަސާސީގެ 52 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ހޯދިފައިވާ ހެކި ދަލީލާ ސަބަބަކަށް ބަލައި މައްސަލަ ސާބިތުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި، އަދި (ނ) ގެ 1 ވަނަ ނުކުތާއާއި އެޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާ ޚިލާފަށްކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.
- **ހަވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ޤާނޫނު އަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް އެކަށީގެންވާ ޝަރުޢީގޮތުން ހުއްޖަ މައްސަލަ ސާބިތުވާކަން ނިންމަވާފައިވާ ކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.
- **ހަތްވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ދަޢުވާގައި ބަޔާންކުރާ ހަނގުރާމަވެރި ހަތިޔާރާއި، ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތާއި އެއްވެސް ގުޅުމެއް ނެތްކަން ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ރިޕޯޓު އަދި ފޮރެންސިކް ހެކިތަކުން ސާބިތުވާއިރު، އަދި ހަތިޔާރާ ތިންވަނަ ފަރާތަކާއި ގުޅުމެއްއޮތްކަން ފޮރެންސިކް ހެކިތަކުން އެނގެން އޮތްއިރު، ދަޢުވާދާރުންގެ

ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި ޚިލާފަށް އެކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިނުވާކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

- **އަށްވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ބޭނުންވާ ހެކިން ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުކޮށްދިނުމަށް އެދުމާއި، އެހެކިންނާ ޝަރީޢަތުގައި ސުވާލުކުރުމުގެ ޙައްޤު ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ކ) އިން ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތަށް ލިބިދީފައިވާއިރު، އަދި ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ދިފާޢުގައި ހުށަހަޅާ ހެކިން ހާޒިރުކުރުމަކާ ނުލައި އެހެކިބަހާ ގުޅޭ ފަނޑިޔާރަށް ގޮތެއް ނުނިންމޭނެކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-A/36 ޤަޟިއްޔާއިން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާއިރު، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ޚިލާފަށް [illegible] [illegible]ދޫކޮށްފައިވާކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.
- **ނުވަވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ކ) އިން ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ ކޮންމެ މީހަކަށް ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ އަސާސީ ޙައްޤުތަކުންވާ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުކުރާ ހެކިންނާ ސުވާލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތަށް އަނިޔާވާ ގޮތެއްގައި ދީފައިނުވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 68 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.
- **ދިހަވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޔާން ހުރި ސިއްރުކުރުމުގެ ސަބަބުން، ދަޢުވާއިން ދިފާޢުކުރުމަށް ހުރަސް އެޅި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އިން ކަށަވަރުކޮށްދޭ އަސާސީ ޙައްޤަށް އުނިކަން އަރައިފައިވާކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.
- **އެގާރަވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިން ދޮގުހެކި ދީފައިވާކަމަށްވާއިރު، އެފަރާތްތަކަކީ ހެކިވެރިއެއްގެ ގޮތުން އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ލާޒިމް ޝަރުޠުތައް ކަމަށްވާ ޢަދުލުވެރިކަމުގެ ޝަރުޠު ހަމަނުވާ ހެކިން ކަމަށްވާއިރު، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ މިންގަނޑާއި ޚިލާފަށް އެހެކިންގެ ހެކިބަހަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ބަލައިގެން ދަޢުވާ ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމާފައިވާކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

- **ބާރަވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ދައުލަތުން ހެކިންނަށް ނުފޫޒު ފޯރުވާފައިވާކަން އެނގެން އޮތިއިރު، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއިން ޝަރީޢަތް ކުރުމާބެހޭ ޤަވާއިދު 6.0 ގެ 304 ވަނަ މާއްދާގެ ރޫޙާއި ޚިލާފަށް މައްސަލަ ނިންމުމުގައި އެކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިނުވާކަމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

- **ތޭރަވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުގެ ޢަމަލުކުރުމުގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ޤާނޫނީ ބިންގާއެއް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާކަން ޝަރީޢަތުގެ ސަލާމަތްކަމަށް ގެނައުމުންވެސް އެކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިނުވުމަކީ، މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވަނީ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/19 އަދި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/01 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލުތަކާއި ޚިލާފަށްކަމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

- **ސާދަވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ޤާނޫނުއަސާސީގެ 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން ކަށަވަރުކޮށްދޭ ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީތެރިކަން ހޯދާ ދިފާޢުކުރުމުގެ ޙައްޤުން އުނިކޮށް އަންނަގޮތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ޢަމަލުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 64 ވަނަ މާއްދާއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 96 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/03/SC ސަރކިއުލަރ އިން ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށްކަމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

- **ފަނަރަވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައިވާ ގޮތުން ދިފާޢުގެ މަސައްކަތް ކުރުމަށްޓަކައި އެކަށީގެންވާ ވަގުތާއި އެކަށީގެންވާ ވަސީލަތްތައް ލިބެންވާނެކަމަށް އޮންނަ އުސޫލާއި ޚިލާފަށް ދަޢުވާ ސާބިތުކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

- **ސޯޅަވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާއިން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ އަސާސީ ބައްދަލުކުރުން ނިގުޅައިގަނެވޭ ފަދަ ގޮތެއްގައި އަދި ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފަށް ދަޢުވާއިން ދިފާޢުކުރުމުގެ ބަޔާން ފަނޑިޔާރުން ހުރަސް އަޅުއްވާ އުސޫލާ ނިޔާ ގެންގޮސްފައިވާކަމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

- **ސަތާރަވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ޤާނޫނުއަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާއާއި، ފަނޑިޔާރުންގެ ސުލޫކީ މިންގަނޑުގެ 1.2، 2.2، އަދި 2.3 އާ ޚިލާފަށް ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ ދައުރު ފަނޑިޔާރުން އަދާކުރައްވައި މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

- **އަށާރަވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ޝަރީޢަތް ކުރުމުގައި ގެންގުޅެންޖެހޭ ހަމަހަމަކަމުގެ އުސޫލާއި ޚިލާފަށް މައްސަލަ ހިންގާފައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 20 ވަނަ މާއްދާއާއި، ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 4 ވަނަ ނަންބަރާއި ފަނޑިޔާރުންގެ ސުލޫކީ މިންގަނޑުގެ 5.1 އާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

- **ނަވާރަވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ދައުވާލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ދައުވާގެ ޝަރީޢަތްކުރިއަށް ގެންދަވާފައިވަނީ ދިވެހިޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާ އަދި ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (3) ނަންބަރާއި 31 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާއި ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

- **ވިހިވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ޒިނާއީ މައްސަލަ ބަލުގައި އަމަލުކުރާ އާންމު އުސޫލާއި ޚިލާފަށް ދައުވާއާއި ދިފާޢުން ހުށަހަޅާ ބަޔާން ހުށަހެޅުމަށް ދެވުނު ފުރުސަތުގައި އިތުރު ހެކި ހުށަހެޅުމަށް ދައުލަތަށް ފުރުސަތު ދީފައިވާކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

- **އެކާވީސްވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ކޯޓުން ބަލާ މައްސަލަތަކުގައި ދޫކުރާ ޤަޟިއްޔާ ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓް ލިޔުމުގައި އެކަށަ ރިޕޯޓްތަކެއް ލިޔުއްވުމުގައި އާންމުކޮށް ކޯޓުތަކުން އަމަލުކުރަމުންދާ އުސޫލާއި ޚިލާފަށް ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ ރިޕޯޓުގައި ޝާމިލުކޮށްފައި ނުވާ ނުކުތާތަކެއް ޤަޟިއްޔާ ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި ޝާމިލުކޮށްފައިވާކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

- **ބާވީސްވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ދައުވާކުރުމުގައި ގެންގުޅެފައިވާ އުސޫލުތަކަށް ޤާނޫނު އަސާސީން ކަވަރުކޮށްދީފައިވާ އަސާސީ ޙައްޤުތަކަށް އުނިކަން ލިބޭގޮތަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 69 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް މަސައްކަތްކޮށްފައިވާކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

- **ތޭވީސްވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ފުލުހުންނަށް ލިބިދީފައިވާ އިޚްތިޔާރާއި ބާރު ބޭނުންކުރުމުގައި ފުލުހުން އަމަލުކުރަންވާނީ ގޮތްތައް ކަނޑައަޅައި، ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސްޓޭންޑަޑް އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސީޖަރއަކީ އަމަލުކުރަން ނުޖެހޭނެ އެއްޗެއްކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 20 ވަނަ މާއްދާއިން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ ޤާނޫނުގެ ރައްކާތެރިކަމާއި، ޤާނޫނުން ލިބޭ މަންފާތައް ހަމަހަމަކަމާއެކު ލިބުމުގެ ޙައްޤަށް އުނިކަން އަންނަގޮތަށްކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

- **ސައުވީސްވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ދަޢުވާގެ ހުޖްޖަތާ ބަޔާން އިއްވުމާއި، ޝުހޫދު އިއްވުމާއި ދެމެދު ހިނގި ވަގުތަށް ބަލާއިރު، ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރު އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-A/23 2011 ޤަޟިއްޔާގެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގެ 04 ވަނަ ނުކުތާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުޞޫލާއި ޚިލާފަށް ހުކުމް އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ވަޒަންކުރެއްވުމަކާއި ނުލައި ކުރައްވާފައިވާ ހުކުމަކީ ކުރިން ލިޔުއްވިފައިވާ ހުކުމެއްކަމުގައި ބެލެވޭކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

- **ފަންސަވީސްވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި މަތީ މަޙްކަމާގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަށް ދަށު މަޙްކަމާގެ ކޯޓުތަކުން ތަބާވާން ޖެހޭނެކަމަށް އޮންނަ އޮތުމާއި ޚިލާފަށް މަތީ މަޙްކަމާގެ ކޯޓުތަކުގެ ނިންމުންތަކާއި، މަތީ މަޙްކަމާގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާފައިވާ އުޞޫލުތަކާއި ޚިލާފަށް މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

03- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 137/Cr-C/2015 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް

މ. ސީނުކަރަންގެ/ މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކާއި އެނުކުތާތަކާ ގުޅޭގޮތުން މި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތާއި އިސްތިއުނާފުރައްދުވާ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، މައްސަލައިގައި ހާޒިރުކުރެވުނު ހެކިން ދިފާޢާ ހެކިބަސްތަކާއި، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓާއި، މައްސަލައާ

ގުޅުންހުރި ހެކިބަޔާންތަކުގެ މައްޗަށް މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން ވިސްނައި ބަލައިލުމުން އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަ ކުރެވިފައިވެއެވެ.

(ހ) **ފުރަތަމަ ކަމަކީ:** އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގައި ދައުލަތުން މ. ސީނުކަރަންކާގޭ މުޙައްމަދު ނާޝިދުގެ މައްޗަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/75 (ދިވެހިރާއްޖެއަށް ގެނައުން މަނާ ތަކެތީގެ ޤާނޫނު) ގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި އެޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާއާ ޚަވާލާދީ، އެޤާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން، ދިވެހިރާއްޖެއަށް ހަނގުރާމަވެރި ހަތިޔާރު އެތެރެކޮށް ގެންގުޅުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާކޮށްފައިވުމާ،

ފުލުހުންނަށް ލިބުނު މަޢުލޫމާތަކާއި ގުޅިގެން، ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން 18 ޖަނަވަރީ 2015 ދުވަހު 03:30 ހާއިރު، މުޙައްމަދު ނާޝިދު ދިރިއުޅޭ ގ. އަސިލާ ގޭގެ 08 ވަނަ ބުރީގެ އެޕާޓްމަންޓް "ޕީ" އަށް ފުލުހުން ވަދެ، އެ އެޕާޓްމަންޓް ބަލައި ފާސްކުރިއިރު، މުޙައްމަދު ނާޝިދު ނިދާ ކޮޓަރީގެ އަލަމާރީގައި ހުރި ކަބަޓެއްގެ ވަޑްގަނޑުގެ ތެރެއިން ފެނުނު ކަޅުކުލައިގެ ދަބަހުގެ ތެރެއިން، ޕްލާސްޓިކްއަކާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ތެރެއިން ފެނުނު ޕްލާސްޓިކްއާއި [illegible] މުޙައްމަދު ނާޝިދުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ހުރި [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible]، ގ. [illegible] މުޙައްމަދު ނާޝިދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

(ނ) **ދެވަނަ ކަމަކީ:** މ. ސީވްނުކަރަންކާގޭ މުޙައްމަދު ނާޒިމްގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ދައުވާއަށް އިންކާރުކުރުމުން އެދައުވާ ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހާޒިރު ހުށަހަޅާފައިވާކަމާއި، އެގޮތުން މުޙައްމަދު ނާޒިމް ދިރިއުޅޭ ގ. އަސިލް ގޭގެ 8 ވަނަ ފަންގިފިލާގެ "ބީ" އެޕާޓްމަންޓް ބަލައި ފާސްކުރިއިރު، މުޙައްމަދު ނާޒިމް ނިދާ ކޮޓަރީގެ އަނދުނަކައިރީގައި ހުރި ކަބަޑެއްގެ ފަތްގަނޑުގެ ތެރެއިން ފެނުނު ކަޅުކުލައިގެ ދަބަހެއްގެ ތެރެއިން ޕްލާސްޓިކްފުޅިއަކާއި 3 ވަޒަން ފެނުނުކަން ސާބިތުވާކަން ދިނުމަށްޓަކައި ސިއްރު ހިޔަންގެ ގޮތުގައި 3 (ތިނެއް) ހިޔަންޏާއި، ސީން އޮފް ކްރައިމް ރިޕޯޓާއި އަދި އެރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރި ފަރާތާއި، އެތަނުން ފެނުނު ހަޔާރުތަކާގެ ގޮތުން ޑްރަގް ފީލްޑް ޓެސްޓް އިން ތަހުލީލުކުރެވިފައިވާ ރިޕޯޓާއި އެރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރި ފަރާތާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް ފޮރެންސިކް ނޭޝަނަލް ސަރވިސަސްގެ 22 ޖަނަވަރީ 2015 ގެ (ސިއްރު) ސިޓީއާއި، އެތަނުން ފެނުނު ޕްލާސްޓިކްފުޅިއާއި ހުރި މާއްދާއާމެދުގައި ރިޕޯޓާއި އެރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރި ފަރާތާއި، މުޙައްމަދު ނާޒިމް މި މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤަށް ދީފައިވާ ބަޔާން ހުށަހަޅާފައިވާކަން އެނގޭކަމާއި، އިސްވެ ބުނެވުނު ހިޔަންތަކުގެ ތެރެއިން ސިއްރު ހިޔަންގެ ގޮތުގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ހިޔަން ކޮޕީގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައުލަތާއި ވަކީލުން ހާޒިރުކޮށް،

ގ. އަސިލް ގޭގައި ހަނދުމަކުރެވިފައިވާ ހަމަޖެހުމުގެ ހިނގި ޙާދިސާގެ މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤު ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން 18 ޖަނަވަރީ 2015 ދުވަހުގެ ދަންވަރު 3:45 އެހާކަށްހާއިރު އެގޭ ބަލައިފާސްކުރުމަށް ދިޔައިރުކަމަށާއި، އެގެއަށް ވަދެއިރު މުޙައްމަދު ނާޒިމާއި ބައްޕަގެ މީހުންނާއި ދައްތަ ނުވަތަ ތިން ފުރާނަ އެގޭ ތެރޭގައި ތިބި ކަމަށާއި، އެގެއަށްވަނީ ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ކަމަށާއި، އެކޯޓު އަމުރު މުޙައްމަދު ނާޒިމަށް ދައްކާފައިވާކަމުން އެއަމުރަށް ބޯލަނބައިގެން، އެގޭ ބަލައިފާސްކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިންކަމަށާއި، އެގޮތުން އެގޭ އެންމެ އެތެރޭގައިހުރި ކޮޓަރި ބަލައިފާސްކުރުމުގެ ތެރޭގައި އަނދުނުގެ ސައިޑްބޯޑުގެ މަތީ ފަތްގަނޑުގެ ތެރޭގައި އޮތް ކަޅުކުލައިގެ ދަބަހެއްގެ ތެރެއިން ޕްލާސްޓިކްފުޅިއަކާއި އަދި ދިލީކަރަ ޕެކެޓްތަކެއް (ތޮށިގަނޑު ބައްޓަމުގައިއޮތް) ފެނިފައިވާކަމަށާއި، އެތަކެތި މުޙައްމަދު ނާޒިމަށް ދެއްކުމުން އޭނާ އޭނާގެ ތަކެތިކަމަށް އިޢުތިރާފުވިކަމަށާއި، އަދި އެއީ އޭގެ އެއްވެސް މީހެއްގެ އެއްޗެހިކަމަށް ނުބުނާކަމަށާއި، އަދި މުޙައްމަދު

ނާޒިމުގެ އަންހެނުންގެ ގޮތުގައި އެތަކެއްޗާބެހޭ ގޮތުން ސުވާލުކުރުމުން އެއީ އޭނާގެ އެއްޗެއްސެއްނޫންކަމަށާއި އަދި އެއީ އެއިގެ ކުރިން ދެކެލައިވާ އެއްޗެއްވެސްނޫންކަމަށް ބުނެފައިވާކަމަށާއި، އެއެޕާޓްމަންޓް ބަލަހައްޓާކަށްވެސް މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ބާސްޓުގައިކަމަށާއި، މި މައްސަލާގައި ހެކިވެރިން ސަރވިސްއަށް ދިޔައިމާ ބަޔާންތަކާ ކަންހިނގާ ދިޔަ ގޮތަށް ދިޔައިމާ ތެދު ބަޔާންތަކެއްކަމަށް އެމީހުން ބުނެފައިވާއިރު، އެމީހުންގެ ތަބްދީލު ބަޔާންތަކަށް ބަލާއިރު އެމީން މީހުން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ހެކިބަސް ދިޔައިރު އެމީހުން ތަބްދީލުގައިވެސް ބުނެފައިވާ ގޮތް އެއް ގޮތްކަން އެނގެން އޮންނާނެކަމެވެ،

ދަށުކޮޅުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ "ސީން އޮފް ކްރައިމް އޮބްސަވޭޝަން ރިޕޯޓް" އާއި އެރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރި ޕޮލިސް ކޯޕްރަލް މުޙައްމަދު އަލީމް ކޯޕްރަލްގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދީފައިވާ ބަޔާނާއި ބަލާއިރު، 18 ޖަނަވަރީ 2015 ދުވަހުގެ ދަންވަރު 3:40 ހާއިރުކަންހާއިރު އޭނާގެ އަރިސްފަށުގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރާ ފުލުހެއް ސާޖަންޓް އަޙްމަދު ސާލިމް، ސްޕެޝަލް އޮޕަރޭޝަންސް ޑިޕާޓްމަންޓުން ހިނގާ އެޕާޓްމަންޓުގައި ގެއެއް ބަލައިލާފައިވާކަން ބުނުމުން އެދުވަހުގެ 3:50 ހާއިރުކަންހާއިރު، ގ. އަރިހު އަށް ދިޔަކަމަށާއި، އެގެއަށްގޮސް ފާރަވެ ކަންތައްތައް "ސީން އޮފް ކްރައިމް އޮބްސަވޭޝަން ރިޕޯޓް" ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތަށް ބުނެފައިވާކަމާއި،

ދަށުކޮޅުގެ ހުކުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސީން އޮފް ކްރައިމް އޮބްސަވޭޝަން ރިޕޯޓަށް ބަލާއިރު، ގ. އަރިހު 8 ވަނަ ފަންގިފިލާގެ އެޕާޓްމަންޓް "ބީ" އަށް މީހާ ވަދެއިރު، ސްޕެޝަލިސްޓް އޮޕަރޭޝަން އެޕާޓްމަންޓުގެ ފުރުޝްޓުން އެޕާޓްމަންޓް "ބީ"ގެ ސިޓިންގރޫމް ތެރޭގައި މޭޒު ކަމަށާއި، އޭގެ ތެރޭގައި ވާސްކޮ އަދައިގެން މިއި ފުރުޝްފައިސް މިއި ކަމަށާއި، އެއެޕާޓްމަންޓުގެ ބޮޑުފުޅުން އެޕާޓްމަންޓްބަށް ވަނަ ބަހުގެ ބަގާއިރިމަތިން ދޮރާއި ދޮރުކަނި ހުރި ހަލާކުކޮށްލާފައިވާކަމަށާއި، އަދި އިރުމަތީ ފަރާތު ކޮޓަރީގެ ދޮރާއި ދޮރުކަނިވެސް ހުރި ހަލާކުވެފައިވާކަމަށާއި، އެއެޕާޓްމަންޓުގެ އިރުމަތީފަރާތު ކޮޓަރި ބަލައިލާފައި ސްޕެޝަލިސްޓް އޮޕަރޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓްގައި މަސައްކަތްކުރާ ފުލުހުންނަށްކަމަށާއި، ކޮޓަރި ބަލައި ސާޗްކުރުމުން ދިޔައިރު، މިހާ ކޮޓަރި ބޮޑު ޗާޖު ސަރަހައްދުން ބަލައިލާއިރު، ކޮޓަރީގެ އިރުދެކުނުން ކަންނޭނގޭއިރު ސަލާމަތްކުރުމުގެ މަތި ވަކިގަނޑެއް ކަނޑުއޮތުގެ ދޮރާގެ

ދުށްކަމަށާއި، އެދަރަބަސް ޤާސްތުރުކުމުގެ ތޮއްޓަގައި ދަރަބަސް ތޮއްޓަރިން ފިސްތޮކަރުއާއި، ޕުގަޖިންއާއި ތިން ވަޒަން އަދި ޓޭޕު ޕޮލިގަނޑު ނަރުޗާގައިއޮތް ޕޮންޖެހިވައިވާ ނަގިޓަން ދެންނެވިދާނެއެވެ، އެއަންނަރު އެދަރަބަސް ޕޮލިތީން ސީލްކުރުމަށްފަހު އެއާއި ހަވާލުވި އިންވެސްޓިގޭޝަން އޮފިސަރު ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން އިންސްޕެކްޓަރކަމަށާއި، ސީން ބަލައިފާސްކޮށް ނިންމާލެވުނީ އެދުވަހުގެ ހަވީރު 5:50 ގައިކަމަށާއި، އެއަންނަރު ބުސައިން އާދަމް ބިލެނީއަން ގޮސް ސިޔާއަސް އެންޓް އޮޅުނީބު ކްރައިމް ޑިޕާޓްމަންޓް ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން އިންސްޕެކްޓަރ، އަޙްމަދު އަޝްރަފް ޢަބްދުﷲ، ސީނުއިން ނަގަން ޓޮކަނާކަށް ތިލަފުށް، އެހެންގޮތް މީހާ ހުރި ކަމަށާއި، އެދުވަހު ޓިކެޓް ގެއްލުނު ޓޮކަނާކަށް ތިލަފުށް، އެދުވަހު ޕެކެޓް ލިބުނު ކަނޑު ފެނުނު ތަކެތީގެ އިތުރުން ދެ ނަންބަރު ދެގޮތަށް ނިޔާ ބައިޓު ފޮނުވާލައި، ކަރަށް އަނބުގެ ބޭރު ނުގޮސް ފިޔާ ދެންނެވިދާނެ ބަޔާނެއް ފާހަގަކުރެވޭ އެހެން ބަސްބުނެފައިވާ ކަމަށެވެ،

އިސްވެ ބަޔާންކުރި ކަމުގެ ތަޙުޤީޤު ތަކެތި ފޮރުވާލާ ފޮނުއްވި ކޯޓަކަށް (ހުސް) ދެވަނަ ޑިޕާޓްމަންޓް ޑްރަގްއެނަލިސިސް ކެމިކަލް ސެކްޝަން ސަރވިސަސް/ ފޮރެންސިކް ސަރވިސަސް ޑިޕާޓްމަންޓްގެ ނަންބަރު K(g)/PER/2015/0004 "ފިޒިކަލް އެވިޑެންސް އެނަލިސިސް ރިޕޯޓް" އަށް ބަލާއިރު، އެރިޕޯޓުގެ ބައިތަކަށް ބަލާލުމުން ބައިތަކުގެ ސެކްޝަނުގެ އަދިމަތިން ބެލުމު ފާހަގަކުރެވޭ ބައިތަކަކީ ކުރިން ދެވުނު ތަކެތި ލިބިގެން އެއްގަލާ ގަނޑު ކަނޑުގައި އެކަށީގެންވާ ނަންބަރެއް، އަލުން ނުވަތަ ނިސްބަތް ފަހު އެއްޗެއް ފާހަގަކުރެވުނު ބައިތަކާކަމެވެ، ނަމަވެސް އެކަން އެއްވެސް ނަންބަރެއް ޕީސްޓް ކުރެވިފައިނުވާ ކަމެވެ، އަދި ޕީސްޓްގެ އެއްވެސް ބަދަލެއް ސީރިއަލް ނަންބަރެއް ޕީސްޓް ކުރެވިފައިނުވާކަން ބަލާލެވުނު ތަކެތި އެނގޭކަމެވެ،

މީގެ އިތުރުން މި މައްސަލާގައި ފެނިގެންވާ ހެއްދެވުނު ޕްރޮޕާޓީ ނަންބަރު 3 ފެނުނު ޓްރަސްޓް ފޮށި ޕީސްޓް ކުރެވިފައިވާކަމާއި އެސްޓްރޯ ހެއްދެވުނު ޕްރޮޕާޓީ ރެޖިސްޓަރަ ފާހަގަކޮށް، ގ. އޮރިލް ގޭގެ 8 ވަނަ ފަންގިފިލާގެ "ބީ" އެޕާޓްމަންޓުން ފެނިގެންވާ ޕީސްޓްކުރަނީ 9 އެމް.އެމް. ބުލެޓުތަކެއް ކަމަށް ބުނެފައިވާކަމާއި، އަދި ސަލާމް އޮޑިޓަރ ކުރިއަށް ގެނެސްދިން ޕޮއިންޓް ރިވޯލްވަރ މަސަލައާއި ބެހޭ ދަލީލުތަކާއި، އެގޮތް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ފާސްކުރެވިފައިވާ މާއްދާ އަދި ސީރިއަލް ނަންބަރު ފެނުނު

ނުވާކަމަށާއި، އެފެސްޓިވަލަކީ ފަންނާނުންނަށް ރަނގަޅު ފެސްޓިވަލެއްކަމަށާއި، ތަހުގީގުކުރުމުގައި އެއްވެސް މަސައްކަތެއް ދިމާނުވާ ކަމަށާއި، އެރިޕޯޓުގައި ބައިނަލްއަޤުވާމީ ފެސްޓިވަލާއި ގުޅިގެން އަދި ވަޒަން ދީފައެއްގެ އަތަށް ލިބޭ ދީނާ ދެކޮޅަށް ބޭނުންކޮށްފިނަމަ، އެދީފައެއްގެ ފުރިހަމައަށް ގެއްލުންދީ މަރުހަލާގަނޑު ފުރަތަމަ ޖަމާޢަތް ހިންގިޔަނުކަމަށް ބައިނަލްއަޤުވާމީ ފެސްޓިވަލްތަކުން އެރިޕޯޓަށް ބަޔާނުން އެނގޭއިރު، އެރިޕޯޓަކީ ސަރުކާރު ރިޕޯޓެއްކަމަށް އެރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރި ފަރާތުން ކުރިމަތިލާ ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ހުށަހަޅާ ދުވަން ބޭނުންކުރެވިފައިވާކަން އެނގޭކަމާއި،

ހަމައެފަދައިން މި މައްސަލާގައި ހުށަހެޅިފައިވާ، މޯލްޑިވްސް ޓޫރިޒަމް ސަރވިސަސް/ ޓޫރިސްޓް ސަރވިސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ އެނީޓީ ރިޕޯޓް ބައްލަވާއިރު، މި މައްސަލާގައި ގެސްޓްހައުސް ދި ރިޒޯޓް ނިންމާލެވުނު މަސައްކަތްތަކުގެ ބައިވެރިވުން ކުރިއަށްދިޔަ ގޮތާއި، ސަރަހައްދުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ މަސައްކަތްކުރުމުގައި ފެސްޓިވަލްގެ ބައިވެރިވާ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ފެސްޓިވަލްގެ ސަރަހައްދުގައި ވާކަމާއި، މަސައްކަތް ދުވަސްތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ ބައިނަލްއަޤުވާމީ އެރިޕޯޓުގައި ބައިނަލްއަޤުވާމީ މަސައްކަތްތަކާއި މަސައްކަތްކުރި ފަރާތްތަކުގެ އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތުން ބައިނަލްއަޤުވާމީ ފެސްޓިވަލްތަކުގައި އަދި މިފަދަ ފެސްޓިވަލްތަކުގެ ސަބަބުން ފަރާތްތަކުން ކުރަންޖެހޭ ބައިވެރިވުން އެނގޭކަން އެނގެނީ، އެރިޕޯޓުގައި ބައިނަލްއަޤުވާމީ ފެސްޓިވަލް ސަރވިސަސްގެ އިންސްޕެކްޓަރ އެހީ ފެސްޓިވަލް އަދި އަހަރުދުވަސް ކުރިމަތިލާ ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދިރާސާ ކުރިއަށްދާ މަސައްކަތް ބައިވެރިވުން، އެފެސްޓިވަލްތަކުގައި ހުރި މަސައްކަތްތައް އެފަދަ ބައިވެރިވުމުގެ ސަބަބުން އެފެސްޓިވަލްތަކުގައި ބައިވެރިވާ ދުވަސް އެއްދުވަހު ހަމަ ދުވަހު ބައިވެރިވެވޭ ފަރާތްތަކަށް ބަދަލު އެކަން ދިރާސާކުރުމަށް ބަލައިގަނެވޭނެ ކަމަށާއި، އެއީ އެފަދަ ބަލަހައްޓާ ރިޕޯޓް ސްޕޮންސަރޝިޕްގެ އައިސްބަރުގާ ކަމަށާއި، އެރިޕޯޓް ބައިނަލްއަޤުވާމީ މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ފަރާތްތަކަށް ފައިސާ ދޭން ޖެހޭނެ އިސްތިހާރު ކަމަށާއި، އެރިޕޯޓް ބައިނަލްއަޤުވާމީ ސަރަހައްދު ބައިނަލްއަޤުވާމީ ސަރވިސަސް ފެސްޓިވަލްގެ ޝަރީޢަތުން ކުރިއަށްގެންދާ ދުވަސް އެގްރީމެންޓާއި ސަރުކާރު ފަރާތުން ހިއްސާކުރުމަށް އެދި ޤާނޫނީ ޙައްޤު އެއް އެނގެނީ، ބައިނަލްއަޤުވާމީ ސަރަހައްދުގެ ތެރޭގައި އެފަދަ އިސްތިސްނާ އަދި ވިޔަފާރި އެޅިދާނެ ހަމަ ޤާނޫނީ ކަމަށާއި، ހަމައެހެންމެ، އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅި ފަރާތުން ބައިނަލްއަޤުވާމީ ސަރަހައްދަކަށް ދެވުނު ޤާނޫނީ ކަމަށާއި، އެފަދަ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ޚިދުމަތްދޭ ފަރާތަށް ދެކޮޅު ޤާނޫނީ

ނުބެލޭކަމަށާއި، އެފެންސްޖަރއިވްގައި ހުރި ފައިލް އޭގެ ޗެޕްޓަރ ކޮރިޑޯޕެވިއިހުރި ގޮޖެހޭކާއި އެކްސްޕޯޓްފައިހުރި ގަޖެހިކަން ބަޔާންކޮށް، އަދި މި މައްސަލާގައި ދައުވާލިބޭ މުޖުތަމައުގެ ނަފުސާ ބަލައިފާސްކުރުމަކީ އެކަށީގެންވާ ކަމެއް ނޫނެވެ.

(ނ) **ތިންވަނަ ކަމަކީ:** މި މައްސަލާގައި މުޙައްމަދު ނާޒިމްގެ މައްޗަށް ސާބިތުވާ ދައުވާއަށް އިންކާރުކުރުން އޭނާގެ ދިފާޢުގައި ހުށަހެޅި ހެކިންގެ ކުރިމަތިން ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހާޒިރުކުރުމުން ހެކިން ދީފައިވާ ހެކިބަހުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު،

ތަބްދީލުކުރި ފަރާތެއްގެ ގޮތުގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ދިނުމަކީ މުޙައްމަދު ނާޒިމްގެ ފަރާތުން އެދުނު ސްޕެޝަލިސްޓްޝަން އަލީ ޝަރީފް ޢަބްދުﷲ ޝަކީބް ދިފާޢުވާ ބަޔާނަށް ބަލާއިރު، 17 ނުވަތަ 18 ޖަނަވަރީ 2015 ދުވަހުގެ ރޭގެ ދަންވަރު ގ. އަސިރު ގެ ބަލައިފާސްކުރުމުގެ ކޮޅު އަމުރަކަށް މާރިޖުވާނާ ޓެސްޓް ސަރަހައްދުގެ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ފުލުހުންނަށް ލިބުނު (ސިއްރު) މަޢުލޫމާތަކާ ގުޅިގެން ކަމަށާއި، އެލިބުނު މަޢުލޫމާތާ ސަބަބު ތަފާތުން މަޢުލޫމާތެއްކަމުގައި ބަލައިގެން ކުރި އަދިކު ކުރިމަތިން އިތުބާރު ލިބުމުން ޕޮލިސް ފަރާތުގެ ހައިސިއްޔަތުން ކާޖު އަދިވެ ކުރިމަތި އެދިފައިވާކަމަށާއި އަވަހަށް ގެންދިޔަ ކަމަށާއި، އެއަދުވެސް ބަލާނުލެވި ކުރިމަތިން ދުވަސްވަރު އެހެންނަމަވެސް ގެންދިޔައީ އެސް.އާއިން ކަމަށާއި، އެއަދުގެ ހުއްޓުމުގެ ފަރާތުން ހިނގާފައިވާ ޕޮލިސް އޮފިސަރުން ދެނެގަތުމަށް، އެމައްސަލަ ޕޮލިސް އޮފިސަރުގެ އިސްފާއިގެ ގޮތުގައި ހުރި ޢަބްދުﷲ ޝަކީބް ކަމަށާއި، ގ. އަސިރުގެ އަށް ވަނުމާއި ބަލައިފާސްކުރުމުގެ ކަމަށްވާ ގޮތުގައި ފެނިފައިވާ ޕޮލިސް ފަރާތުން ބަލައިފާސްކުރުމަށް ދެވުނު ދުވަސްވަރު ގ. އަސިރު ގެއަށް އެނގެ ގުރަފަތު ވަޓް ސަލާމް ބޮޑު ބެޑް އަދި އޭގެ ފަރުން ބަލައިފާސްކުރުމަށް ވަޓް ބޮޑު ޢަމަލުކުރަނީއިރުވެސް ފެނުނު ފާސްކުރި ކަމަށާއި، ދުއިސް ސާއްޖެއް ނަމަވެސް އެޅިބިލާ ހަމަޖެހިވަ ޓިކެޓް ސަރުކާރުގެ ބައްޕަ ކަން ބަލައިފާސްކުރުމުގައި ބަޔާ އަޅުކަމާއި ފުލުހުންގެ ބައިވެރިވުމުގެ ފަރާތުން ކުރިއަށްދިޔަ ޓިކެޓް ސަލާމް ފަހުން އަހާ ކަމަށާއި، ބަލައިފާސްކުރުމުގެ ފަރާތުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ކަމަށާއި އެބްރެސްފާލާގެ ސަރުކާރުގެ ކަމަށާއި، އެހެންނަމަވެސް ބަލައިފާސްކުރާގައި، ބީޖޭ ކުރިންމަށް ބާރުއެޅުމާއި ފަރާތުން ކަމަށާއި، ފުލުހުންގެ ބާރާއި

އިޖްތިހާދު ބޭނުންކުރުމާބެހޭ ގަވާއިދުގައި ތަންތަން ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭ އުސޫލު ބަޔާންކޮށްދީފައިވާކަމަށާއި، އެއުސޫލުގައި ވީއިރު ކުރަންޖެހޭކަމަކަށް ބަޔާންކޮށްދީފައިނުވާކަމަށާއި، އެހެންކަމުން ގ. އެނިލް ބަލައިފާސްކުރުމުގައި ވީއިރު ކޮށްފައިނުވާކަމަށާއި، ތަޖުރިބާ ޖީލުގެ މަސައްކަތް ފުރުޞަތުގައިވަނީ އޮޕަރޭޝަނަލް ދިހަ ބިލު އެކަން ކްލިއަރކުރި ހިސާބުން ފުރިހަމަކަންކަމަށާއި، އެގޮތުގައި ހިންގުން އޮޕަރޭޝަންގައި ސްކޫޓް ޖާގައި އިންވެސްޓިގޭޝަން ޖާގައި ފޮރެންސިކް ޖާގައި ހިސާބު ބަލައިފާސްކުރުމުގެ އަސާސްތަކާ ބެހޭކަމާއި،

ގ. އެނިލް ގެ ބަލައިފާސްކުރުމުގެ އޭގެ ދިނުމަކާ ބެހޭގޮތުން މުރާޖަޢާކުރުމުގައި ނާޖިހުގެ ފަރާތުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ފޮރެންސިކް ސަރވިސްގެ އިޖުރާއަތުތަކާ ޚިލާފަށް ކޮށްފައިވާކަމަށާއި ކޯޓަށް އިސްތިއުނާފުކުރިނަމަވެސް ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރުން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އިޖުރާއާތު ޝަރީޢަތުގެ ބަލައިފާސްކުރުމާ ގުޅޭ ތަޙުޤީޤު ކުރިއިރު ނަމޫނާ ނެގުމުގައި ފަރާތުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާކަމަށާއި، އަދި އެހެނިހެން ނަމޫނާތަކާ ގުޅޭ ފަރާތުގެ ހެކި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގައި ހެކިބަހަށް އިޖުރާއާތު ކޮށްފައިނުވާކަމަށާއި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ދައުވާ އިޖުރާއާތުކުރުމުގައި ކޮށްފައިވާ ނަތީޖާ ޝަރީޢަތުގެ ފަރާތުން ބަލައިނުގަނެވޭނެކަމަށާއި،

ފޮރެންސިކް ސަރވިސްގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި ދައުލަތުން ޕްރޮސިކިއުޓަރުން ނަމޫނާ ނެގުމުގެ ފޮރެންސިކް ޑިޕާޓްމަންޓުގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރާ ޕޮލިހުން އެބައޭ ފަރާތުގެ މަޢުލޫމާތު 2015 ވަނައަހަރު މަސައްކަތް ބަޔާންކޮށް އެދުނު ފޮރެންސިކް ޑިޕާޓްމަންޓުގެ ސަރވިސްގެ ފޮރެންސިކް ޑިޕާޓްމަންޓުގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން ގޮތުގައިކަމަށާއި، ނަމަވެސް މިމާދު (ބާރުދޫކުރުން) މިކަން މަސައްކަތްކުރި އިންސާނަކު ޝަރީޢަތް ކޮށްފައިވާ ހެކިބަހުގެ ގޮތުގައި ކަމަށާއި، މިކަމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ތަޙުޤީޤުގައި ސާބިތުކޮށް އެކަށީގެންވާ ހެކިބަސް ފަރާތުން ދައުވާކުރިކަމެއް ކަމަށާއި، އަދި ދަރިން ފޮރެންސިކް ކަމުގައި ބަޔާންކުރުމަށް ހިފެހެއްޓުމަށް، އެއްބަސް ސާބިތު ހުރިކަން ގޮތުގައި އެއްބަސް ސާބިތު ނުވާކަމަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި އެ ފުރުޞަތު ހަމައެކަނި ގެނެސްދިނުމަށް އަމަލުކުރަނީ ގޮތުގެ ދައުލަތުގެ ބެލެއްވުމަށް ދެއްވިފައިވާކަމަށާއި، ފުރުޞަތު ތަކުރާރު ބަލައިފާސްކުރަންޖެހޭ އަދި އެ ގޮތުގައިވާ ގޮތުގެ މަޝްވަރާކަމަށާއި، ދައުލަތުގެ

އެއްގޮތަށް ބަދަލުކުރިކަމުގައިވީނަމަވެސް، އަދި ވަކިތަނެއް ބަޔައިޕާސްކުރަން އަންގައިދީނަމަ، އެތަނެއްވެސް ބަޔައިޕާސްކުރަންޖެހޭނީކަމުގައި ބަޔައިޕާސްކުރާ ތަނެއް ވީއްލުމާއި ޖޮއިނުކުރަން ބިލާވެފައި ވަކި އިސްޓޭޝަނުގެ ބާވަތުން ކަމަށާއި އޮޑިޓުން ބަހުން ސިސްޓަމް ވީޑިއޯ ކެމެރާގައި އެކުއިދޭ ސިސްޓަމް ހަމައެކަނި ޖޮއި ނިޔަނަކަމަށް އެމްޑީއެމްއެކޮމުގައި ބާރުއަޅަނީ ތަކެތިކަމަށް 18 ޖެނުއަރީ 2015 ދުވަހުގެ 4 ވަރަކަށް ދުވަސްކުރިން އިސްޓޭޝަނުގެ ކޮމްޕިއުޓަރު އޮޑިޓް ބަޔާން ބަޔާން އެސްޓޭ ޗިޓު ތެރޭގައި ބެލެހެއްޓުމުގެ އޮފީސް "ސްޓޮކް" ޗެކް އަޅުއްވަން އޮންނާނީ ތެރޭގައި ބޭނުންވާކަމަށާއި، އަދި އެހެންމެ އެސްޓޭޓް ކޮމްޕިއުޓަރު ހުރި އަޅުއްވަން މުސްކުޅިކަން ދުރުގައި ސްޓޮކް ޗެކް ތެރޭގައި ކޮމްޕިއުޓަރުން ޖެހޭކަމަށާއި އެހީ ތަކެތިދެކޮށް ތެރެއިން ބަދަލު ޗެކްކުރުމުގެ ކަމަށްވާތީ، އެދުވަސް 18 ޖެނުއަރީ ޖަހާ 10:00 އަށްވުރެ ކުރިން އަލުން ބަޔާން ދުވާލު މިހާރު ތެރޭގައި ކޮމްޕިއުޓަރު ދިނުމަށް ކޯޓަށް އަދި ޖަހާ 10 ވަރަކަށް މިނެޓު ފަހުން ސިޓީ ބުނެއްސެން ވަގުތު ދުވާލު އެސްޓޭ "ސްޓޮކް" ޗެކްގެ ކަމަށްވެއްޖެ ޕްރިންޓެޑްކޮށް އެމްޑީއެން އަޅުއްވަން މުސްކުޅިކަން ދުވާލު ކަމަށްވެސް ސިޔާ ބެއްލެވުމުގެ ޕްރިންޓެޑްކޮށް ފޮނުވީކަމަށާއި ސްޓޮކް ޗެކް ޖެހުނު ކުރުނުގައި ސިޔާގެ ހުއްޓާ ދިމާވެދިޔަކަމަށާއި، ސްޓޮކް ޗެކްގެ ކުރުމަށް ޗެކްގައި މުއްސަނދި ސިޔާގެ ބާރުގެ ދަށުގައިކަމަށާއި އެސްޓޭޓް އިސްތިޢުމާލުކުރި ހުރިހާ ކަމެއް މިހާރު ނިހާ އެސްޓޭ ފުރިހަމަ ހައްދަތީ ސިޔާއަށް އަޅުއްވާއިރު ހިނގާފައިވާ ކުރުމަށް ފޮނުވާފައިވާ އެނގޭކަމަށް،

މި މައްސަލާގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ބަޔާނާއި ގޮތުގައި ހުށަހެޅި ސިޔާ ސަލާމް ކުރުމަށް

ސްޓޮކް މުޅިއްމުން އަޅާފި، ހުށަހެޅި ގޮތުގައި މުޅިއްމުން ނަންބަރުގެ ފަރާތުންވެސް ހުށަހެޅިފައިވާ ކަމަށް އަދި މުޅިއްމުން ނަންބަރުގެ ފަރާތުން މުޅިއްމުން އިޢުލާ އާ ސަރުކާރުގެ ވައިފައިވާ ކަމަށް އެނގޭ ކުރުމަށް ސަރުކާރަކާ ފުރިހަމަކޮށް މުޅިއްމުން އިޢުލާ ޗެކްކުރިފައި ވެރިކަމެއް މިއިތުރުވެސް (ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ހާޒިރުވި ބައިގައި) ފާހަގަ ކުރެވިފައި އޮވެއްޖެއެވެ،

މިގޮތުން މުޅިއްމުން ނަންބަރުގެ ފަރާތުން ދަށު ކޯޓަށް ދިފާޢީ ހާޒިރުގެ ގޮތުގައި ހުށަހެޅި ހާޒިރުގެ ތުހުމަތު އުވާލީ ބެލިޔަސްކަމެއް ނުކުރާ ހާޒިރުގެ ތުހުމަތު މުޅިއްމުން ނަންބަރުގެ ޖަވާބުދާރީގެ ގޮތުގައި ސަލާމްކުރިކަމުގެ ދެމުހިންނެވި އަދި ޝަކުވާދޭ އާއިސަލާމްގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރި

ދެމީހުންނާއި ސްޕެޝަލް އޮޕަރޭޝަންސް ޓީމުގެ އެންމެ އިސްފަރާތެއްގެ ގޮތުގައި ހަރަކާތްތެރިވި އަހްމަދު މުސްލިމްއާއި ދަށު ކޯޓުގައި އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ސުވާލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު މުޙައްމަދު ނާޒިމަށް ލިބިފައިނުވާކަމަށް މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ޖަވާބުން ބުނާ، އަމީން އަބްދުލްޣަފޫރާއި، ފިންގަރޕްރިންޓް ކޮމްޕެރިސަން ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރި ފަރާތާއި، އެއާޕޯޓްސެކިއުރިޓީގައި ބައިވެރިވި ފުލުހުންގެ "ސްވޮޓް" ޓީމުގެ މެންބަރުންގެ ބަސް ޝަރީޢަތުން ނަގަންޖެހޭކަމަށް މިޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންނަށް އެއްބަސްވެވި، އެމީސްމީހުންގެ ހެކިންގެ ގޮތުގައި މިކޯޓަށް ހާޒިރުކޮށް އެމީސްމީހުންގެ ބަސް ޝަރީޢަތުން ނަގާފައިވާކަމާއި، އެގޮތުން؛

މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ޑްރައިވަރުންގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރި ދަފްތަރު ނަންބަރު 8653/ މުޙައްމަދު ރިފްޢަތުއާއި މއ. ފެންޒީ/ އިސްމާޢީލް ޝާހިން އާ ދެމީހުން މިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދީފައިވާ ބަޔާނަށް ބަލާއިރު، މިދުވަހުން މި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރާ މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ޑްރައިވަރުންގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރި ކަމަށާއި، މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ގޭގެ ތަޅުމުގައި ސިލްވަރ ދި ކާރު އަބަދުވެސް ކާރުތަކުގައި ބޭއްވާކަމަށާއި އަދި ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ދަތުރުކުރުމުގެ ކުރިން ބަނދަރު ކަނޑައެޅުމަށް ފަހު ކާރު ދުއްވާ ފަރާތް ބުނާނީ އެއްޗެއް ނެތި ކަމަށާއި، މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ކާރުގެ ދުއްވާ މަގުތައް ކަނޑައަޅާ މުޙައްމަދު ނާޒިމު ގެންގޮސް ތަނަކަށް ދިޔައިރު، މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ޑްރައިވަރުންނާއި ބަހައްޓަނީ ކާރު މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ އެއްބަސްވުމުގެ ގޮތުގައި ކާރު ނަގައިގެން އަންނަ ކަމަށާއި، މުޙައްމަދު ނާޒިމު ހުރިގޮތުން އެގޮތަށް ކޮށްދެމުން ދިޔައިރު ކާރުގެ ބޭނުންނުކުރާއިރު، ކާރު އޮންނާނީ ސިފައިންގެ މައިމަގުމަތީގެ ޕާކު (ބީޗް) ގައި ކަމަށާއި، އޮފީހުގައި ކާރު އޮންނާނީ ބައެއްފަހަރު ގަރާޖުގައި ކަމަށާއި، އަދި އެ ކާރު ބޭނުންކުރާ ދުވަހު ގަރާޖަށް ކާރު ގެނެސް ބޭއްވުމުގެ ކަންތައް ކުރަނީވެސް ކާރު ދުއްވާ ފަރާތުން ކަމަށާއި، ކާރު ދުއްވާ ފަރާތުން ކާރު ބަލަހައްޓަމުން ދިޔައިރު ކަމަށާއި، މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ޑްރައިވަރުން ގޮތުގައި ކާރު ބަލަހައްޓަނީ ކާރު ދުއްވާ ފަރާތުން ކަމަށާއި، އޭގެ ފަހުން ތަނަށް އައުމުން ކާރު ބަހައްޓާ ތަނަށް ގެންދަނީ ކަމަށާއި، އަދި ވަކިއްޔާއެއް ބަލާއި ގެއަށް ދިޔުމަށް މުޙައްމަދު ނާޒިމު ގާތު ބުނާ ކާރުދުއްވާ ފަރާތުން އެދޭނެ ކަމަށް ކާރު ކަނޑައަޅާ ކަމަށާއި،

މުހައްމަދު ނާޒިމް ހެނދުނު އޮފީހަށް ދާއިރު، ލެޕްޓޮޕް ދަބަހެއް ގެންދާ ކަމަށާއި އިތުރު ދަބަހެއް ނުވަތަ މި މައްސަލައިގައި ހަތިޔާރު ފެނުނު ވައްތަރުގެ ދަބަހެއް ގެންގުޅެނިކޮށް ނުދެކެވޭކަމަށާއި، މުހައްމަދު ނާޒިމް ޕިސްޓަލާއި އަދި ވަޒަންކޮށްލާ ގެންގުޅެނިކޮށް ނުދެކެވޭކަމަށާއި، ކާޑު ދުއިންބެންސް ކަރުސީ ސިފައިންގެ ގަރާޖުންކަމަށާއި، ކާޓުގެ ޖެބަތް ޔޭ ސިފައިންގެ ބަރަނބޮޑުގައި އިންނަކަމަށާއި، ޖެއްސި ގަޔާގައި ކާޓުގެ ތޮށިދަނޑި އަބަދުވެސް އަނބަނބި ޖެހިލުމަށް އަމުދައިކަމަށާއި، މިކަމުސަލާމަތްތިއްބަ ކޮށްޓެވިފައި ޓްރޮލީ ސަލާމަތް އިން ކުރި ތޮއްޓަޅަ ދިރުވައިވާ ބައްޓަނަ ކަނޑިނާދިޔަ ގޮތަށް ދިރުވައިވާ ތޮދު ބައްޓަނެއްކަމަށް ބުނެދިޔަވާކަމެއް،

މުހައްމަދު ނާޒިމްގެ ސެކިއުރިޓީންގެ ގޮތުގައި މިހާރުވެސް ހިނގައިދާ ތިލަ ޗ. ހާވަން/ ރަތްމީނާގެ، ފޭސާ ރަސްފަންނު ހ. ކޮޅު/ ކޮތަރިވިޔާ ބަސަލަނު އިސްތިޢާދު މި ކޯޓުގެ ސެކިއުރިޓީގެ މަޖިލީހުގައި ދިރުވައިވާ ބައްޓަނަށް ބަލާއިރު، މިދުވުހުންނަނީ ކޮޅުގެ ޖެހިލުން މިނިސްޓަރު އަދި މަޢުސަވަ އިސްތިއުމާލުކުރާ މުހައްމަދު ނާޒިމްގެ ސެކިއުރިޓީންގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކޮށްކުރި ދުވުހުން ކަމަށާއި، ސެކިއުރިޓީންގެ ޖެހިލު އަންނަނީ ދުވުވަހުން އެއްދުވަހު ކަމަށާއި، ޖެހިލު ބަދަލުވަނީ ހެނދު ދުވަހެއްގެ ހެނދުނު 8:00 ގައި ކަމަށާއި، އެގޮތުން މުހައްމަދު ނާޒިމްގެ ސެކިއުރިޓީގެ ގޮތުގައި މިދުވުހުން މަސައްކަތްކުރިއިރު، މުހައްމަދު ނާޒިމްގެ ގޭގެ ތޮށިދަނޑުއާއި ސެކިއުރިޓީ ކާޖު އަބަދުވެސް ބަލާލަނީ ކާރުގައި ކަމަށާއި، އޮފީހަށްޖެއްސެވުގެ އެތެރޭގައި ކާރު އަންނައިރު، ތޮށިދަނޑިއާއި ކާރުގެ ތޮށިދަނޑި އަންނަނީ ޖެހިލުވަނީ ކާރުގެ ބޭރުން ނުކުތުމުއިރު ކާރު އަންނަނީ ބަލާފައި ކެރިގައި ކަމަށާއި، ރާގަނޑުވުމުން ކާރުގެ ތޮށިދަނޑި ބަލާވަނީ މިދުނަށްޓުގެ ބޭރުގައި ހުރިގެ ވަޒަންޖެހުގައި ކަމަށާއި، އެޖެހިގައި ތޮށިދަނޑި އަންނަކަން އެނގޭނީ ދި ޖެހިލުވަކުރުނާއި ސެކިއުރިޓީގެ ޖެހުން މަސައްކަތް ކުރާ މުހައްމަދު ހަފީޒުއަށް ކަމަށާއި، އާންމު ޖެހެޒުގައި މުހައްމަދު ނާޒިމް އާޒިރަށް ދާއިރު ލެޕްޓޮޕް ދަބަހެއް ގެންދާކަމަށާއި، މި މައްސަލައިގައި މުހައްމަދު ނާޒިމް، ގ. އުރީދޫ ގޭގައި ދިރިއުޅޭ ޖެހެޒުރިއަށް ލިބުނު ފިލާވަޅު ކަށުކުރުމުގެ ދަބަހެއް އާއާ ގެންގުޅުނުކަމެއް އަދި ޕިސްޓަލާއި ވަޒަންކޮށްލާ ގެންގުޅުއްވާ ނުދެކެވޭކަމަށާއި، މުހައްމަދު ނާޒިމްގެ ކާރުގައި މުހައްމަދު ހަފީޒުއަށް މުހައްމަދު ނާޒިމްގެ ވަޒަންޖެހުމަށް ޖެހެޒުރިއާ ޖަހަނަށް ތިބޭކަމަށާއި، އަދި އަހަރު ވަޒަންކުރުގައި މުހައްމަދު

ރަޝީދު، މުޙައްމަދު ނާޡިމުގެ އެޕާޓްމަންޓަށް ވަދެގަތްކަމާއި އަދި މުޙައްމަދު ނާޡިމު ބުނެގެން އެއްޗެއް ބަލައި އެގެއަށް ގޮސް އެއެޕާޓްމަންޓަށް ވަދެގަތްކަމާއި، މުޙައްމަދު ނާޡިމް ދިރިއުޅޭ ގޭގެ ތަޅުދަނޑި ބާއްވާތަން ސެކިއުރިޓީންނާއި ޑްރައިވަރުންނާއި މުޙައްމަދު ރަޝީދާއި އަދި ބިއުރޯގައި އުޅޭ އެހެން މީހަކަށްވެސް އެކްސެސް ލިބެންހުރިކަން ޤަބޫލުކުރެވޭ ކަމަށް، އަދި ބިއުރޯއަށް ކާނުބުއިމަށް މީހުން ވަންނަވަރުކަމަށްވާތީ ތަޅުދަނޑި ބާއްވާ ކަމަށް، އެތަކެތި ނުވަތަ އާދޭ ސަރަހައްދު ހަރުދުގެ ފުރުސަތު އޮތްކަމުގައިވާކަން ވާހަކަދައްކާ ކަމަށް، އަދި ބިއުރޯގައި ބޭނުންކުރާ ގޮތަށް މީހުންނަށް ފެންނަ ތަނެއްގައި ތަޅުދަނޑި ބާއްވާ ކަމަށް، މުޙައްމަދު ނާޡިމް އޮފީހަށް ދާއިރު ގެންގުޅޭ ތަޅުދަނޑި ހުންނަނީ ކޮން ތަނެއްކަން ބައެއް ފަހަރު ބިއުރޯގައި އުޅޭ މުވައްޒަފުންނަށް އެނގޭ ކަމަށް، އެކަމަކު ބަލައިގެން ބަދަލުވެފައިވާ ތަކެތި ފެންނަ ކަމަށް، ނިޔަލަށް ބަލާ ބަލައިގެން ބިއުރޯގެ ތަޅުދަނޑިއާ މި މައްސަލައިގެ ތުހުމަތު ކުރެވޭ ބަލާނެ ތަން ބެލޭނެ ތަޅުދަނޑިއާ ގުޅޭ ބަޔާންތަކުން ފާހަގަކުރެވެނީ،

މި މައްސަލާގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ޑިޖިޓަލް އެވިޑެންސް އެނަލިސިސް ރިޕޯޓް ތަޙްލީލުކުރި ފޮރެންސިކް އެނަލިސްޓުގެ ގޮތުގައިވާ އަލީ ޢަބްދުލްޣަފޫރު މި ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދީފައިވާ ބަޔާނަށް ބަލާއިރު، ބުނެފައިވަނީ، ޑިޖިޓަލް މީޑިއާ ތަޙްލީލުކުރުމުގައި ޑިޖިޓަލް އެވިޑެންސް ތަޙްލީލުކުރަނިވި، އެފްޓީކޭ ފޮރެންސިކްޓޫލްކިޓް ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި ފޯނުތަކުގައި ހުރި ކޮންޓެކްޓްތަކާއި ބަދަލުކުރުމުގެ ތަފްޞީލު ހިމެނޭ ކަމަށާއި، ޓެކްސްޓް މެސެޖްތައް ހިމެނޭ ކަމަށް ބުނެފައިވާ އެކަމަކު ބަލާފައިވާ ޕޭޖްތަކުގެ ލިސްޓެއް ހޯދިފައިނުވާ ކަމަށާއި، ޓެކްސްޓް ހިމެނޭ ކަމަށް ހިފެހެއްޓުނު ކަމަށާއި، ކޮންމެ ފޯނަކުން އެއަށް ޚާއްޞަ މެސެޖްތަކެއް ނުދެއްކޭ ކަމަށް ބުނާކަމާއި، އޭރު ހޯދިފައިވާ މެސެޖްތައް ކަމަށްވާ ކޮންމެ ފޯނެއްގެ ފޯރިނަކާއި ދެމެދު ކޮންމެވެސް ކަމެއް ހިމެނިފައިވާކަމާއި، އަދި ކަމުގެ ކުރިން ތިޔާ ފޯނެއްގެ ޤަޟިއްޔާގެ ޗެކްކުރަން ހޯދުނު ކަމަށް ބުނާކަމާ، އަދި އެއީއެއް ފޯނުތަކުގެ ސީރިއަލް ނަންބަރުތަކަށް ބަލައި ކޮންމެ ފޯނެއްގެ ވަކިވަކި ސީރިއަލް ނަންބަރެއް ހުރިކަމާއި، ފޯނުގެ ބަލާފައިވަނީ ކޮން ފޯނެއްގައި ކަމުގައިވިއަސް، އެއީ އެފަދަ ނަމްބަރު ހިމެނޭ ފޯނެއް ކަމުގައިވާކަމާއި، ބަޔާނާ ފޯނާއި ކަމުގައިވާ ބަލައިލި، ޢަބްދުލްޣަފޫރު މުޙައްމަދު ނާޡިމާ ނުގުޅިވަޑައިގަތުމަށް،

މުޙައްމަދު ނާޡިމުގެ ފޯނު (ސަމްސަންގ) ތަބްދީލުކުރިއިރު، އެފޯނުން މިމައްސަލައާގުޅޭ އެއްވެސް އެއްޗެއް އަދި ފައިލެއް ފެނިފައިނުވާ ކަމަށާއި، އެރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފޮޓޯތަކަކީ އަމުދުލާގެ ފޯނަކުން ނަގާފައިވާ ފޮޓޯތަކެއް ނޫންކަމަށާއި، ތަބްދީލުކުރުމަށް ގެނެވުނު ނޯކިއާ ފޯނުން އެއްވެސް ކޯލެއް އަދި މެސެޖެއްވެސް ކޮށްފައިނުވާކަމަށާއި، އަދި އެ މައްސަލައާގުޅޭ ހުރި އެއްވެސް ފައިލެއް އޭގައި އެކުލެވިގެން ނުވާކަމަށާއި، 17 ޖެނުއަރީ ދުވަހުގެ ރޭ 12:30 ގައި، (18 ޖެނުއަރީ) މުޙައްމަދު ނާޡިމަށް ބަޔަކު އިންޒާރުދީ އޭނާގެ ފޯނަށް ރާއްޖެއިން ބޭރުން ކޯލްތަކެއްގެ ގޮތަށް ވައިބަރ މެސެޖްތަކެއް އައިސްފައި ހުރިކަން ފާހަގަ ނުކުރެވޭކަމަށާއި، އެމައްސަލާގައި ގެނެވުނު އެވިޑެންސްތަކަން ބެލުމަށް ރިކުއެސްޓްކޮށްފައިހުރި ކަސްޓަމަރ [illegible] ހުންނާނެކަމަށާއި، އޭގެ ބޭރުން އެއްވެސް ކަމެއް ނުބެލޭކަމަށް ބުނެފައިވާކަން އެނގޭކަމާއި،

ސްޕެޝަލް އޮޕަރޭޝަންސް ޗީފުގެ [illegible] އިސްވެރިޔާގެ ގޮތުގައި ހަރަކާތްތެރިވި [illegible] "ސްކްރީން" [illegible] ޑ. [illegible] 8 ވަނަ [illegible] [illegible] "ބީ"ގައި "ސްކްރީން" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އޮޕަރޭޝަނެއްގައި ތަނަކަށް ވަނުމުގައި އެތަނެއްގެ ދޮރު ހަލާކުކޮށްފައިގެން ވަންނަންޖެހޭތަނަށް ބާރަކަށް ދުރުވެރިވެއްޖެނަމަ، އެގޮތަށް ޢަމަލުކުރެވޭނެކަމަށާއި، ސީ.އައި.ބީ (ކޯސްޓް ގާޑް ބޯޓު) އޮޕަރޭޝަނަކުގައި އެތަނުގެ ބާރަކަން ބަލާފައި ސަރަހައްދު/ތަނާއި އެތަނުގައި ތިބޭ މީހުން ސަލާމަތްތެރި ތަނަކަށް ގެނެސްފައި އޮޕަރޭޝަން ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެކަމަށާއި، ފުލުހުން ހިންގާ އޮޕަރޭޝަންތައް ވީޑިއޯ ކުރުން އެސްއޯޕީގައި ލާޒިމުކޮށްފައިވާކަމަށާއި، މިއޮޕަރޭޝަނުގެ ކުރިން ހިންގާ ކުރިއާ އޮޕަރޭޝަނާއި ވީޑިއޯ ކުރުމާ ބަޔާންކުރެވިފައިވާކަމަށާއި، ސްވޮޓް ޓީމް ބޭނުންކޮށްގެން ކޮމާންޑަރުން އޮޕަރޭޝަނުގައި ހިންގުނުކަމަށާއި އެސްއޯޕީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށާއި، ސްވޮޓް ޓީމުގެ ކޮމާންޑަރު ހިމެނޭ އޮޕަރޭޝަނުގެ ކޮމާންޑަރުވެސް އެއޮޕަރޭޝަން ދެނީ ކޮމާންޑަރުގެ ބުނުމުގެ ތަރުން ނުވަތަ ކޮމާންޑަރ ވިސްނާ ބަލާއިރު ދެއްކޭކަމަށާއި، މީގެ އިތުރުން ސްވޮޓް ފުލުހުން ބުނެދިން އޮޕަރޭޝަނުން ހިއްސާވި ކޮމާންޑަރުގެ ހުއްދަ ގޮސްފައިވާކަމަށާއި، ސްވޮޓް ޓީމު އަދި ސްޕްރޭ ހަތިޔާރު ބޭނުންކުރެވޭ އޮޕަރޭޝަންތަކުގައި ހިނގާފައިވާކަމަށާއި، ސްވޮޓް ޓީމު އޮޕަރޭޝަންތަކުން ހަރުގެ ހަމަ އެހެން ބޮޑުބަޔަކު ޕޮސް ޕީލާ ހަމަތަރު ބޭނުންކުރުމަށްކަމަށާއި، އެންޑްބޮކްސްތަށް ގެނައުމުގެ ދުރުމިނުގައި 3 ދުވަހު 3 ބައި ވަޔާ ދުސްއެއްގައި ކަމަށާއި، ސްޕްރޭ އޮޕަރޭޝަނުގައި ހަތިޔާރު ބަޔަކު ބޭނުންކުރި ކަމަށް ނުވަތަ އޮޕަރޭޝަނުގައި ހަތިޔާރު ބޭނުންކުރަން ފެނިގެން އަދިވެސް ދުވުމުގެ ބުރުގެ ދެކަން ގޮސްމަސް އެންމެ ފުރަތަމަ ޖެހޭކަމަށާއި އަދި އެއްގޮތް އޮޕަރޭޝަނުގައި ދަރިއްޔާ ބައިވެރި ސަލާމަތީ ތަނަކަށް ގެނެސްދީ ދަށުވުމަކަށްވާކަމަށް ގެތޮކުރުމަކަށްވާކަމަށާއި، އެގޮތަށް ބާރުލާފައިގައި ހުރުމުގެ އަތުގައިހުރި ފޯސްފީލްޑް ހަތިޔާރު ހިފައިގެން އޮޕަރޭޝަން ދިޔަދާނެކަމަށާއި، ބަލާއިރު ހަތިޔާރުތައް ގެންގުޅޭ ކަމެއް ފެންނަ އިހަތިޔާރުގެއި އެބައިލާ ގޮދުރުންގެ ބޮޑުގެ ދަރަނި ގެނައުމުގެ ތެރޭގައި "ސްޕްރޭ" ޖެހި ބޭނުންކޮށްދީފިކަމަށާއި އެސްއޯޕީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށާއި، އެކަމަށް ދެއްކުން އަދި އޮޕަރޭޝަނުގެ ހިސާބުން އެކަމުގެ ކަމަށާއި، ބައެއް އޮޕަރޭޝަނުތަކުގައި ސްވޮޓް ބޭނުންކުރާކަމަށާއި، މި އޮޕަރޭޝަން ހިންގި ގޮތާގެން އެއްޗެސް ކަރަހަ ޝަރުޠާއެއް ވަކި ތެދުވެސް ޕީލް ސަރުކާރުގެ ހުރިހާ އަލިގައިވާކަމަށް ބުނެފައިވާކަމަށް،

ގ. އަސްރިފް ގޭގައި ހަނގުރާމަވެރި ހަތިޔާރާއި ގޮވާތަކެތި ހުރި ކަމުގެ މައުލޫމާތު ލިބިގެން ހިންގުނު އޮޕަރޭޝަނުގައި ބައިވެރިވި "ސްވޮޓް" ފުލުހުންގެ ތެރެއިން މިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ސިއްރު ހެކިންގެ ގޮތުގައި ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ފުލުހުން މިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދިން ބަޔާނުގައި، އޮޕަރޭޝަނުގައި އެމީހުން ބައިވެރިވެފައިވާކަމަށާއި، އޮޕަރޭޝަނުގައި "ސްވޮޓް" ޓީމަށް ދެވިފައިވާ ބްރީފިންގް އަހަމިއްޔަތު ޑީބްރީފް ކުރުމަށްޓަކައި އެމީހުންގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަން ހުރި ގޮތް ބަލައި އެމީހާއި އެމީހުންގައި މިހި ބައެއް ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރުކުރުން ތަބްރީފް ޓީމް އަންނަނިވި އެކަން ސަލާމަތްކުރުމަށްކަމަށާއި، ސްވޮޓް ފުލުހުން ގ. އަސްރިފް ގޭގެ 8 ވަނަ ފަންގިފިލާގެ އެޕާޓްމަންޓް "ބީ" އަށް ވަނީ އެޕާޓްމަންޓަށް ވަންނަން ހުރި ދޮރު ކަޑަތުރާކުން ކަމަށާއި، އެދޮރު ކަޑަތުރާކުން އެޕާޓްމަންޓަށް ވަތް ވަގުތު ފުރަތަމަ އުޅުނު ކޮޓަރީގެ ދޮރު އަންހެނަކު ހުޅުވާލައި ލައްބަން އުޅުނިކޮށް ސްވޮޓް ފުލުހަކު ކޮޅުން ޖަހައި އެދޮރު ހުޅުވާލެވުނުކަމަށް، މުޙައްމަދު ނާޒިމާއި އޭނާގެ އަންހެނުން އުފެދިގެން ސިޓިން ރޫމުގައި ބައިތިއްބާ ކަމަށާއި، އަދި އެއެޕާޓްމަންޓްގެ އެހެން ކޮޓަރިތަކުގައި އުޅޭ މީހުންވެސް ސިޓިންރޫމަށް ނެރެ ބައިތިއްބި ކަމަށާއި، މުޙައްމަދު ނާޒިމް އުޅުނު ކޮޓަރިޔަށް ވަތް ފުލުހުންނަށް އެކޮޓަރިއަށް ވަދެވޭތޯ ހުރިހާ ގޮތަކަށް 5 (ފަހެއް) ފޫޓުގެ އެތެރެއިން ކަމަށާއި، އަދި ބައެއް ފުލުހުން އެކޮޓަރިއަށް ނުވަދެވުނުކަމަށް ބުނެފައިވާކަމާއި، މުޙައްމަދު ނާޒިމް ސިޓިންގރޫމަށް ނެރުމަށްފަހު، "ސްވޮޓް" ފުލުހުންވެސް ތިބީ ސިޓިންގރޫމުގައި ކަމަށާއި، އޮޕަރޭޝަން ދިޔައިރު، އެފަދަ އޮޕަރޭޝަންތަކުގައި ބޭނުންކުރާ ޕްރޮސީޖަރ ގެންދިޔަކަމަށާއި، އެގޮތުން ދަބަރަކަން ޖަހައިގެންކަމަށާއި، އެއްވެސް ފުލުހަކު ހަނގުރާމަވެރި ތަކެތި ނުފެނުނުކަމަށާއި، އަދި އެކަމަށް ހަތިޔާރު ފުރަން އެއްވެސް މިހާރު ބޭނުންނުކުރާކަމަށާއި، މި މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤުން ދޭހަވާ ބަޔާނާއި ކަންހިނގާދިޔަ ގޮތަށް ދޭހަވާ ތެދުބަޔާންކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި،

މި މައްސަލައިގައި ގެނެވުނު ނަތީޖާ ފުލުހުންގެ މަސައްކަތުގެ ނަތީޖާއިރު އާގެ ތެރެއިން ނުގެން ފިންގަރޕްރިންޓް ކޮމްޕެރިޒަން، ފިންގަރޕްރިންޓް ރިޕޯޓް މައުލޫމާތުކުރި ޑޮކިއުމަންޓް ޗެކް ސަބްއިންސްޕެކްޓަރ އުސާމާ މުޙައްމަދު މި ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދިން ބަޔާނުގައި، އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ފިންގަރޕްރިންޓް ރިޕޯޓަށް ވިޔަ ތަޙުޤީޤުކުރައްވާ ނަތީޖާކަމަށާއި، އެހެންނަމަވެސް ސަބްއިންސްޕެކްޓަރއާ

ސާފު ޕްރިންޓެއް ލިބެންނެތްކަމާއި، މިފިންގަރޕްރިންޓާއި މުޙައްމަދު ނާޒިމާ އަދި އެގޭގައި ދިރިއުޅޭ މީހުންނާއި މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ދެޑްރައިވަރުންނާއި ސޮފިއުރިޗީންނާއި ބޮޑު މީހާއި އަދި މިމައްސަލައިގެ ހާދިސާ ހިނގިތަން ދިރަ އެންމެހައި މީހުންގެ ފިންގަރޕްރިންޓްތަކާ ކޮމްޕެއަރކޮށްފުމުން، އެއިން އެއްވެސް މީހެއްގެ ފިންގަރޕްރިންޓާ ދިމާނުވާކަމަށާއި، މީގެ އިތުރުން އެފިންގަރޕްރިންޓް ޕޮލިސް ފޮރެންސިކް ސަރވިސްގެ ޑޭޓާބޭސްގައި ހުރި ފިންގަރޕްރިންޓްތަކާ ކޮމްޕެއަރކުރުވުނުކަމަށާއި، އެހެންނަމަވެސް ޑޭޓާބޭސްގައި ހުރި ފިންގަރޕްރިންޓްތަކާ ދިމާނުވާކަމަށް ބުނެފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

(ރ) **ހަތަރުވަނަ ކަމަކީ:** މި މައްސަލާގައި ގ. އަނިލް ގޭގެ 8 ވަނަ ފަންގިފިލާއިން ފެނިފައިވާ ހަތިޔާރާއި ވަޒަންގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ 9MM ބަރުއްނިންގެ ފިސްތޯލާއި 3 ވަޒަނަލީ އެމް.އެން.ޑީ.އެފްގެ ތަކެތި ބޮޑުމަންޒަރު، ޕޮލިސް ފޮރެންސިކް ސަރވިސްގެ ބެލިސްޓިކް ޑިޕާޓްމަންޓަށް ފޮނުވައި ރިޕޯޓަކީ ކެޕްޗަން އަދި އިބްރާހިމް ބަލިސްޓިކްސް ޑިޕާޓްމަންޓުން ރިޕޯޓުދޫކޮށްފައިވާ އެރިޕޯޓުގައިވާ މަޢުލޫމާތުގައި ސާމްޕަލް ގޮތުގައި މަޢުލޫމާތުދީފައިވާކަން މިކަމުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޝްވަރާގައި ހުރިބަސް ދިވެހިން އަދި އިބްރާހިމް ބަލިސްޓިކްސް ރިޕޯޓުދޫކޮށްފައިވާކަމުގައި، އިސްވެ ބަޔާންކުރި ރިޕޯޓަށް ބަލާއިރު، އެފިސްތޯލަކީ އެމް.އެން.ޑީ.އެފްގެ އިންވެންޓަރީގައި ހުރި ސީރިއަލްނަމްބަރު ފިސްތޯލެއްކަމަށާއި، އެފިސްތޯލެއްގައި ސީރިއަލް ނަމްބަރުތަކެއް އަންގަން ނުބުނުނު އެމް.އެން.ޑީ.އެފްގެ ފިސްތޯލެއްގެ ބައިތައް ބޭނުންކުރެވޭ އެސްޓެބްލިޝްމަންޓުން ފިސްތޯލާއި ގުޅުންހުރިކަމަށް ބަލާނެތްކަމުގައި، އަދި އެގޭއިން ފެނުނު ވަޒަނާއި އެއް ގުޅޭގޮތުގެ ވަޒަންތައް އެމް.އެން.ޑީ.އެފްގެ ސްޓޯރގައި ހުރިކަން އެނގޭކަމުގައި ނަމަވެސް، އެވަޒަންތަކަކީ އެމް.އެން.ޑީ.އެފްގެ ސްޓޯރުން ނިސްބަތްވާ އެއްޗެއްކަން ތަޙުޤީޤާތުގެ ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން އެނގޭކަމެވެ،

މީގެ އިތުރުން 2014 ވަނަ އަހަރު ސަރަހައްދާއި ގުޅިގެން ކުރެވުނު ތަޙުޤީޤުގައި ފަރާތަކުން ބަލާއިރު އާދަޔާ ޚިލާފް ޕުޅުމަތި ގުޅުނު ބައިތައް ފިޔަވާ ހަތިޔާރުތަކާއި ބެހޭގޮތުން ހަތިޔާރުތަކުގެ ފަރާތުން ފެނުނު ގުޅުން އެއްވެސް ފަރާތަކުން ކޮމްޕެއަރކުރެވިފައިވާ ސާމްޕަލް އެމް.އެން.ޑީ.އެފްގެ ރިޕޯޓުތަކުގައި، ހަމައެކަނި ހަތިޔާރުގެ ބަޔާނާ މަޢުލޫމާތު ފިޔަވަތަކުން ހަތިޔާރުތައް ފެނުނު ނަމަވެސް،

ރިޖޫޢު ކުރާނީ ފުލުހުންނަށް ކަމަށާއި، މިގޮތަށް ލިބޭ މަޢުލޫމާތުތަކުގެ މައްޗަށް ބަލައި ފުލުހުންނަށް އެކަނިވެސް އެތަނަކަށް ދުވިދާނެކަމަށާއި، އެމް.އެން.ޑީ.އެފް އެންގުމާއި ނުހުށަހެޅުމާއި ކޯސްޓްގާޑުގެ ނިސްބަތްވާ ޙަވާލުވެވިދާނެކަމަށް ބުނެފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

(ބ) ފަސްވަނަ ކަމަކީ: މިމައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރަމުން މުޙައްމަދު ނާޒިމްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކުގެ ތެރޭގައި، ހެކިންގެ ހެކިބަހާއި ބޭރު ގޮތުން ދެއްކި ވާހަކަތަކުގައި، ދައުލަތުން ހުށަހަޅާ ނަތީޖާ ފާހަގަކުރެވިފައިވާކަމާއި، ހެކި ހުށަހެޅުމުގައި ޤަވާޢިދު ތަކުރާރުކުރެވުނުކަމުން މުޙައްމަދު ނާޒިމްގެ އެކަށީގެންވާ ވަގުތާއި ފުރުސަތާއި ހަމަހަމަކަން ނުލިބޭކަމަށާއި، މުޙައްމަދު ނާޒިމްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި އެންމެހައި ހެކިތައް ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުން ޕްރޮސިކިއުޝަން އެފްރަކްޓް ހިސާބުކުރެވިފައިވާ ނަތީޖާގެ ސަފުހާ ޝަރީޢަތުގެ ސައްބަރަކަން ގެއްލިފައިވާކަމަށް ބޭނުންކޮށްގެން ބަލައިގަނެ،

ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ނުޒޫޢު ފާހަގަކުރެވިފައިވާ މުޙައްމަދު ނާޒިމްގެ ފަރާތުން ބޭނުންކުރިކަމަށް،

ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި އެއްބަސްވުމެއްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހެކިތަކުގެ ސާބިތުކުރެވިފައިވާ ނުކުތާތަކަށް ބަލާއިރު، އެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ބަޔާނުގެ ކަމެއް ނުހުށަހަޅާ، ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ހެކިތަކުން ބަޔާންކުރާ ހެކިތަކުގެ ނުވަތަ ވާހަކައެއް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނުކުތާތަކާއި، ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ހެކިތައް ނެތްނަމަވެސް، އަދި މިގޮތަށް ހެކި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނުކުތާތައް ބަލާއިރު ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ހެކިތަކުގެ ތެރެއިން އެއްވެސް ހެކިބަހެއް ނުހުށަހަޅާ، ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ނަތީޖާ ދެކޮޅަށް މުޙައްމަދު ނާޒިމްގެ ކޮޅުން ހެކި ހުށަހަޅާ، ހެކިން ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ހެކި ބަޔާންކުރަނީ ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި، މިމައްސަލައިގައި ހެކިން ހުށަހެޅުމަށް ހެކި ޝަރީޢަތުގެ ހެކި ހުށަހެޅުމަށްފަހު، ހެކިތަކުގެ ފަރާތުން ހެކިން ބަޔާންކުރި ގޮތަށް ހުށަހެޅިފައިވާ، އަދި ހުށަހެޅި ފަރާތުން ބަޔާންކުރި ކަމުގައި ވާނަމަ މަޢުލޫމާތު ލިބިފައިވާ ސާބިތުކުރުމަށް އިސްވެގެން ނުހުށަހެޅި ކަމަށް ހުށަހެޅުމާއި، ހުށަހެޅި ހެކިތަކުގެ އެއްޗެއް ބަޔާންކުރާ އެމައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި އެކުލެވޭ ކުރިން ސާބިތުކުރުމަށް ހެކިތައް ފާހަގަކުރެވިފައިވާ، ޝަރީޢަތުގެ ބަޔާނުގައި އެކަމަށް ހުށަހެޅި ސާބިތުވެގެން ހުށަހެޅި ނަތީޖާ ފާހަގަކުރެވޭ ހެކިބަސްތަކުގެ ބަޔާނާއި، މިމައްސަލައިގެ ނަތީޖާ

ވަކީލުންނަށް ދެވިފައިވާކަން އެނގޭކަމާއި، އަދި ހެކިން ދީފައިވާ ހެކިބަހުގައި އެފަރާތްތަކުން [illegible] ދީފައިވާ ބަޔާންތަކާއި [illegible] [illegible] ދީފައިވާކަން އެނގެން ނެތްކަމާއި، މިހެންކަމުން މިމައްސަލައިގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން މިމައްސަލަ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ހެކިންގެ ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނަގާފައިވާ ހެކިބަސްނެގުމުގައި ގުޅޭ ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކުން އަމަލުކުރަމުންދާ އިޖުރާއާތާއި ޚިލާފަށް ކަމުގައި ބެލެވެންނެތްކަމާއި،

މިމައްސަލައިގައި ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތުގެ އަލީގައި މުޙައްމަދު ނާޒިމަށް ކުރި ތުހުމަތުތަކަށް ޖަވާބު ތައްޔާރުކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ވަގުތާއި ފުރުޞަތު ނުލިބޭކަމަށް މުޙައްމަދު ނާޒިމްގެ ފަރާތުން [illegible] ބަލާއިރު،

މިމައްސަލައިގެ އަޑުއެހުމުގެ އެންމެ ފުރަތަމަ ބޭއްވިފައިވަނީ 25 ފެބްރުއަރީ 2015 ގައި ކަމާއި، މިދުވަހުގެ އަޑުއެހުމުގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ދައުވާ ހުށަހަޅުއްވައި، ދައުވާ [illegible] ސާފުކޮށްދިނުމަށްފަހު، ދައުވާއަށް އިންކާރުކުރައްވާކަމަށް، [illegible] މުޙައްމަދު ނާޒިމްގެ ޤާނޫނީ ވަކީލުންނަށް [illegible]، މިގޮތުން [illegible] ޝަރީޢަތާއި މަޖިލީހުގައި އެކަށީގެންވާ [illegible] ދިފާޢު ތައްޔާރުކުރުމަށް [illegible] އެނގޭކަމާއި، މުޙައްމަދު ނާޒިމް ދައުވާއަށް އިންކާރުކުރުމުން ދައުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހެކިން ހާޒިރުކުރުމަށް، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހާޒިރުކުރި [illegible]، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހާޒިރުކުރި [illegible]، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން [illegible] ޝަރީޢަތަށް [illegible] ޝަރީޢަތުގެ އިޖުރާއާތުގައި ހަމަޖެހިފައިވާ އުސޫލުތަކާއި ޚިލާފަށް މުޙައްމަދު ނާޒިމްގެ [illegible] އެނގޭކަމާއި،

ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި އަމަލުކުރާ އާއްމު އުސޫލަކީ، ދައުވާކުރާފަރާތުން ދައުވާ ސާބިތުކުރަން [illegible]، [illegible] މިމައްސަލައިގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން [illegible]

ހުށަހަޅަން އިތުރު ފުރުޞަތު ބޭނުންވާކީ އެފުރުޞަތުދެވުން ޝަރީޢަތުގެ ފަރާތުންދީ މުރާޖަޢަތު ނާޒިލުވުގެ ދިފާޢީ ހެކި ހުށަހެޅުމަށް އެހެން ދުވަހެއް ހަމަޖެއްސައިދީފައިވާކަން އެނގޭކަމާއި، އަދި މިދުވަސް ފުރުޞަތުގެ ބޭނުންކޮށް މުރާޖަޢަތު ނާޒިލުވުގެ ފަރާތުން އޭނާގެ ދިފާޢުގައި ހުށަހަޅަން ބޭނުންވާ ހެކިން ހުށަހެޅި ކަމާއި، މިހެކިތަކާއި ގުޅޭގޮތުންނާއި، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ހެކިންނާއި ގުޅޭގޮތުން މުރާޖަޢަތު ނާޒިލުވަން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަދެއްކެވުމަށް ފުރުޞަތު ދޫކޮށްދީފައިވާކަން އެނގޭކަމާއި،

ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ހެކިން ދީފައިވާ ބަޔާންތަކަށް ބަލާއިރު، އެހެކިންނާއި ސުވާލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދިފާޢުންވެސް އެހެކިއެއްގެ ފަރާތުން ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ކަމަކާ ނުގުޅޭ ސުވާލުތަކާއި އަދި މައްސަލައާގުޅުމެއް ނެތް ސުވާލުތަކެއް ކުރުމަށް ކަމާއި، އެއާޚިލާފަށް މުރާޖަޢަތު ނާޒިލުވުގެ ފަރާތުން ބައެއް ހެކިންނާއި ތަކުރާރުކޮށް އެއްކަންތައްތަކެއްގައި ސުވާލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ޝަރީޢަތުގެ ފަރާތުން ދީފައިވާކަން އެނގެން ޢަމަލުން ހެކިންނާއި ސުވާލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމުގައި ހަމަހަމަކަން ނަގާފައިވާ ކަމުގައި ބެލެވެންނެތްކަމާއި،

މުރާޖަޢަތު ނާޒިލުވުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި އެންގުމަކީ ހިޔާރު ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ޙާޟިރުކުރުން އެފަރާތްތަކުގެ ހެކިބަސްނެގުމާއި ނުވުމުގެ ސަބަބުން، ޝަރީޢަތުގެ ބަހައްޓަން ގެނެސްދީފައިވާކަން ބުނެ މުރާޖަޢަތު ނާޒިލުވުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު،

އެހެނީ މައްސަލަތަކާއި ގުޅޭގޮތުން މައްސަލާގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކުން ހުށަހަޅާ ހެކިތަކާއި ދަލީލުތައް ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ޤާނޫނުން ފަރާތްތަކަށްދީފައިވާ ޤާނޫނީކަން ދުރަން ޤަރާރުތަކުގައިވާއިރު، އެހެންނަމަވެސް ޤާނޫނީކަން ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތަކާއި ގުޅޭގޮތުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާ ދުސްތޫރުތަކާއި ތަރުތީބުވެފައި މާނަކުރުމާއި، ވަޒަންކުރުމާއި، ތަޢުބީރުކުރުމާއި، މައްސަލަ ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި އުޞޫލުތަކާއި ތަރުތީބުކަމާއި ތަފްޞީލުކުރުމާއި، މިފަދަ އެންމެހާ ކަންކަމަކީ މައްސަލާގެ “ފެކްޓްސް” ގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ އެހެނިހެން ވަޒަންކުރާ ޤަޟިއްޔާގެ ތަފްޞީލީ ބާބުގެ ދަށުން ކަނޑައެޅޭ ކަމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2009/SC-A/30 ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި

އަދި، ޖިނާއީ މައްސަލަތައް ނިންމުމުގައި، ހުށަހެޅޭ ހެކިތަކާއި ދަލީލުތަކުގެ ތެރެއިން، ޤާނޫނީ ޤަރީނާ ޔުރަވައި، ވަކި ހެކިތަކަކަށް ނުވަތަ ދަލީލުތަކަކަށް ބުރަވެގެން ފަނޑިޔާރުންގެ މައްސަލަ ހުކުމްވެގެން ނުވާކަމާއި، ހުށަހެޅޭ ދަލީލުތަކާއި ތަފާތު ވަޒަންކުރުމުގައި ހުށަހެޅޭ ދަލީލުތަކާއި، އެ ދަލީލުތަކުން ކުރެވޭ އިސްތިންބާޠުތަކުގެ މައްޗަށް ބުރަވެގެން، ޔަޤީނާ ގާތްކުރާ މިންވަރަށް އިޤްތިނާޢުވެގެން ތުހުމަތު ކުށެއް ސާބިތުވެއްޖެކަމަށް ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގައި ބުނުމަކީ ކަށަވަރު ނުވާނެކަމާ އިސްތިދުލާލުކޮށްފައިވާ ޖިނާއީ މަބްދައެއްކަން އެނގެން އޮންނަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-A/34 ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާ ހެކިތަކާއި ޤަރީނާތަކުގެ ތެރެއިން މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި ކޮން ހެކިތަކެއްކަމާއި، ހެކި ހުށަހެޅުމުގެ ސާބިތުކުރުމުގެ ބާރުގަދައިކަން މައްސަލަ ބައްލަވާ ފަނޑިޔާރަކު ވަޒަންކުރުމަށްފަހު ޝަރީޢަތުން ބަލައިގަންނަވާނީ ހެކިތަކާއި ބަލައި ނުގަންނަވާނެ ހެކިތައް އަދި ޝަރީޢަތުން ބަލައިގަންނަވާ ހެކިންނާއި ބަލައިނުގަންނަވާ ހެކިން ދަސްއަހަރުގެ ތަފްޞީލީ ބާރުގެ ހެކިތަކުގެ ކަނޑައެޅިފައިވާކަމަށާއި، ނަމަވެސް ޝަރީޢަތުން ހުކުމަކާ ހެކިތަކާއި ދަލީލުތަކުގެ ތެރެއިން ބަލައިގަތުމުން ނަމަ ނުވަތަ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ބަލައިނުގަންނަވާ ނަމަ ހެކި ހުއްޓަސް އެކަން އެގޮތަށް ނިންމަވަނީ ސަބަބެއް މައްސަލަ ބައްލަވާ ފަނޑިޔާރު، އެމައްސަލައެއްގެ ޝަރީޢަތް ނިޔުމުގެ ތަފްޞީލުގައި ފާހަގަކުރައްވަންޖެހޭކަމާއި އަދި ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅުނު ހެކިތަކުގެ ތެރެއިން ބަލައިގަންނަވާ ހެކިތަކާއި ކޯޓު ހެކިން ބަލައިނުގަންނަވާ ހެކިތަކާއި ނިންމަވާފައިވާ ސަބަބު ޝަރީޢަތް އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ މަތިން އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތައް ބަޔާންކުރެވިފައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/HC-A/192 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ، ހެކި ބަޔާންކޮށްދިނުމާއި އެހެކިތަކާ ވަޒަންކުރުމާއި ދޭ ގޮތެއް ފާހަގަކުރައްވާ އުސޫލަކަށް ބުނުމުން އެނގެންވާނެކަމާއި،

އިސްވެ އިސްތިޝްހާދުކުރެވުނު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާތަކުގައި ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ކަންކަމަށާއި، ޝަރީޢަތުން ހުކުމް ހެކިބަލައިގަތުމަށް ދެކޮޅު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ އުސޫލުތަކަށް ބަލާއިރު، މައްސަލައަށް ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި އަދި މައްސަލައާއެކު ދާއިރާގައި ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާ ހެކިތަކާއި އިންސާފުވެރި ހެކިތަކުގެ ތެރެއިން މައްސަލައިގެ މަސްއޫލު އާއި ދޭ ގޮތެއް

ބަލައިގަންވާނެ ހެކިންނާއި ބަލައިނުގަންވާނެ ހެކިން ކަނޑައެޅޭ، އެހެކިންގެ ހެކިބަސް ޝަރީޢަތުން ޤަބޫލުކުރުމާއި ނުކުރުން އަދި ހެކިންގެ ތެރެއިން ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުކުރަންޖެހޭ ހެކިންނާއި ހާޒިރުކުރަން ނުޖެހޭ ހެކިންނާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައަޅައި ނިންމުމަކީ މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރުގެ ތަޤްދީރީ ބާރުގެ ތެރެއިން ކަނޑައެޅޭކަންކަން ކަމަށްވުމާއި، އެނިންމުން ބިނާކުރި ސަބަބުތަކުގައި ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެމަތިން އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ބަޔާންކުރެވިފައިވާނަމަ އެކަމަކީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާއި ޚިލާފުވާކަމުގައި ނުބެލެވޭނެކަން އެނގޭކަމާއި،

އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ޤާނޫނީ މަބްދައުގެ އަލީގައި، އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލާގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލާގެ ޝަރީޢަތު ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ފާހަގަކުރުން ނުކުތާތަކުގެ 15 ވަނަ ނަންބަރުގައި، މުޙައްމަދު ނާޡިމުގެ ފަރާތުން ދިފާޢުގައި ހުށަހަޅާ ހެކިން ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުކުރުމަށް ސަބަބު ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، މިގޮތުން ހުށަހަޅަން ބޭނުންވާ ހެކިން ހުށަހަޅަން ދިން ފުރުޞަތުގައި، މުޙައްމަދު ނާޡިމުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ދިހަ ހެކިން ހުށަހެޅީ ދަޢުވާކޮށްފައިވާ މައްސަލައާ ގުޅޭ ކަންކަމެއް ސާބިތުކޮށްދިނުމަށްކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވުމާއި، އެކަމަކީ ހެކި ހެކިބަސްދިނުމުގެ އިޖުރާއާތުގެ ކަމެއްކަމުގައިވާތީ މުޙައްމަދު ނާޡިމުގެ ފަރާތުން [illegible] ހެކިން ޝަރީޢަތުން ބަލައިގަނެފައި ނުވާކަމާއި، [illegible]

[illegible] ލިބިގެންވާ ބާރުގެ ދިޔައިން މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި [illegible] ވަޒަންކުރުން، [illegible]

[illegible] މުޙައްމަދު ނާޡިމުގެ ފަރާތުން [illegible]

ފަރާތުން ބުނާ ހެކި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ޙާޟިރުކުރުވި އެހެކީންނާއި ސާބިތުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު މުޙައްމަދު ނާޡިމަށް ދީފައިވާނެކަމެވެ.

(ޅ) ހަވަނަ ކަމަކީ: މި މައްސަލާގައި 27 ސެޕްޓެމްބަރު 2015 ގައި މި ކޯޓުގައި ބޭއްވުނު ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި، މުޙައްމަދު ނާޡިމުގެ ވަކީލުން އިތުރު ނުކުތާއެއް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާކަމާއި، އެއީ، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގައި މުޙައްމަދު ނާޡިމުގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ހުކުމްކުރުމުން މި ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާ މައްސަލަ މިކޯޓުން ނިންމާއިރު، ޢަމަލުކުރަން ޖެހޭނީ މިހާރު ޢަމަލުކުރަމުން އަންނަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014) ގެ ދަށުން އެޤާނޫނުގައި ބުނެފައިވާ އަދަބުތަކަށް މުޙައްމަދު ނާޡިމުގެ ފަރާތުން [illegible] ބަލާއިރު، މި މައްސަލާގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން މުޙައްމަދު ނާޡިމުގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވަނީ 26 މާރިޗު 2015 ގައި ކަމަށްވާއިރު، މިހާރު ޢަމަލުކުރެވެމުންދާ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު ޢަމަލުކުރަން ފަށާފައިވަނީ 2015 ޖުލައި 16 ގައިކަމާއި ދަށު ކޯޓުން މުޙައްމަދު ނާޡިމުގެ މައްޗަށް އަދަބު ކަނޑައަޅުއްވައިރު، ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު ޢަމަލުކުރަމުންދިޔައިރު، އެޤާނޫނުގެ ދަށުން އަދަބު ކަނޑައެޅޭ [illegible] [illegible] [illegible]، މިހާރު ޢަމަލުކުރެވެމުންދާ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި އެޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުރިން [illegible] [illegible]، [illegible] ދޭންޖެހޭނީ މިހާރު ޢަމަލުކުރަމުންދާ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި،

ޤާނޫނު މާނަކުރުމުގެ ހަމަތަކަށް ބަލާއިރު، އާންމު އުޞޫލެއްގެ ގޮތުން ކޮންމެ ޤާނޫނެއްވެސް ހިނގާނީ އެޤާނޫނު ދުވަހުން ފެށިގެން ހިނގާ ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށް ކަމާއި، އަދި ކުރިން ހިނގާފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށް އެޤާނޫނު ނުހިނގާނެކަން ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2011 (މާނަކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އަށް ބެލުމުން އެނގޭކަމާއި، ނަމަވެސް މިއުޞޫލުން އިސްތިސްނާ ލިބޭ ޙާލަތްތަކެއް ވާކަމާއި،

ކުށެއް ކުރި އިރު އެކުށަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބަށްވުރެ ބޮޑު އަދަބެއް އެކުށް ކުރި މީހަކަށް ދީގެނެއް ނުވާނެކަމަށާއި ކުށެއްކުރުމާ އަދި އެކުށެއް ކުރި މީހާއަށް ޙުކުމްކުރުމާ ދެމެދު، އެކުރި ކުށެއްގެ އަދަބަށް ޤާނޫނަށް ގެނެސް ބަދަލަކުން ލުޔެއް ދީފައިވާނަމަ، އެމީހަކަށް ދޭންވާނީ ފަހުން ހެދުނު ޤާނޫނުގައިވާ އަދަބުކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 59 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ފަހު ދެ ޖުމްލާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން އެނގޭކަމާއި، މުއްތަހަމަކަށް ބޮޑަށް މަޞްލަޙަތު ރަނގަޅު ޖިނާއީ ޤާނޫނު މާޒީގައި ހިނގާފައިވާ ވާޤިޢާތުގެ މައްޗަކަށް ރަޖްޢީ (retrospective) ކޮށް ތަޠްބީޤު ކުރުމުގެ މަބްދައަށް ބަލާއިރު، މުއްތަހަމުގެ މަޞްލަޙަތަށް ކުރީގެ ޤާނޫނަށްވުރެ ބާރުބޮޑު ފައިދާހުރި ޤާނޫނަކީ އޭނާއަށް ބޮޑަށް މަޞްލަޙަތު ރަނގަޅު ޤާނޫނުތަކާ އަދި ބޮޑަށް މަޞްލަޙަތު ރަނގަޅު ޖިނާއީ ޤާނޫނަކީ ކޮބައިތޯ ބަލާއިރު، ކުށާއި އަދަބު ބަޔާންކުރާ ޤާނޫނީ ނައްޞުތަކަށް ބަލާއިރު، ކުރީގައި ކުށެއް ކަމުގައި ބެލެވުނު ކަމެއް ކުށެއް ނޫންކަމުގައި ކަނޑައެޅުން، ނުވަތަ ކުށަކަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ޖަޒާ ބަދަލުކުރުމުން، ނުވަތަ ކުށަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބުތަކުގެ ބޮޑުމިން އަދަބެއް އުނިކުރުން، ނުވަތަ އަދަބުގެ މިންވަރު ކުޑަކުރުން ފަދަ ކަމާއި އަދަބުގެ ބުރަދު މުއްތަހަމުގެ މަޞްލަޙަތަށް ހަނިކުރާ އަދަދު އިތުރުކުރާނަމަ ޖިނާއީ ކުށް ކަނޑައެޅުމުގެ މުއްތަހަމަކު މީހާއަށް ބޮޑަށް މުއްތަހަމުގެ މަޞްލަޙަތު ރަނގަޅު ގޮތަށް ޤާނޫނުތަކުގައިވާ ބަދަލު، މިކަންކަން ހިނގަން މިކަންކަމުގެ ޝަރީޢަތުގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-A/23 ޤަޟިއްޔާގެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގެ 4 ވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން އެނގޭކަމާއި، އަދި ކޯޓުން މައްސަލައިގައި ނިންމަވައި، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި އުޞޫލެއް ބަދަލުތަކަށްދިނުން، މުއްތަހަމަކަށް މަޞްލަޙަތު ބޮޑުވާ ގޮތުން ޖިނާއީ ޤާނޫނުން ގެންނަ ބަދަލު އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ބަލައިގަނެވޭ ކަމަށް ބަލާއިރު، އިނގިރޭސި ބޮޑު ކޯޓުން ބަދަލު ގެނައި ބަދަލުތަކާއި މައްސަލާގައި Att-Gen· v Vernazza (1960) A·C·965 ބަޔާންކޮށްފައިވާ، ފުރަތަމަ ދަރަޖައިގެ ކޯޓުން ޤަޟިއްޔާއެއްގައި ބުނެވުނު ވަރުން، އެމައްސަލަ އިނގިރޭސި ދަރަޖައިގެ ބަދަލުން ދަނިކޮށް އަދަބުކުރަންޖެހޭ/ ޖާސޫސްކުރީ ޤާނޫނު، އާންމު އެބްޔުޒުގެ ގޮތުން އިނގިރޭސި ކޯޓުން ޢަމަލުކުރީ ނުކުތާތަކެއް ސާފުކޮށް އެނގޭކަމާއި، އެއީ އާންމު އެބްޔުޒުގެ ގޮތުން މުއްތަހަމުގެ ބައްޓަންކުރުމުގެ ގޮތާއި ކަނޑައެޅިފައި ދަނީ ކޯޓުގެ މަރުޙަލާގައި ހިންގަމުންދާއިރު އަދަބުކުރެވިދާނެ ގޮތެއް ނުވާނެކަމާ

ގޮތުގެމަތިންކަމަށްވުންކަމާއި، ނަމަވެސް، އެޤާނޫނަކީ ރަޖްޢީކޮށް އަމަލުކުރަންޖެހޭ ޤާނޫނެއްކަމަށް ސާފު އިބާރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާނަމަ ނުވަތަ ޤާނޫނުގައި ހަމައެކަނި އިޖުރާއީ ގޮތުން ކަންކުރަންޖެހޭ ގޮތް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނަމަ، މިޤާޢިދުގައި ޤާނޫނު ހަދާ މަޖިލީހުގެ ނިޔަތަކީ ހިނގަމުންދާ މައްސަލަތަކުގައިވެސް އެޤާނޫނު ހިންގުން ކަމުގައި ބަލައި، ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގެ ކޯޓާ އެއްފަދައިން އިސްތިއުނާފު ކޯޓުގައި ރަޖްޢީކޮށް އެޤާނޫނު ތަޠްބީޤު ކުރެވޭނެކަން އެނގޭކަމާއި،

މި އުސޫލަށް ބަލާއިރު، ދަށު ކޯޓުން އެމައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ ޤާނޫނަށް ގެނެސްފައިވާ ބަދަލު [illegible] [illegible] [illegible] ފުރުސަތު އިސްތިސްނާއީ މަރުޙަލާގެ ކޯޓަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިގެން ރަޖްޢީކޮށް [illegible] [illegible] ކަމަށް ބުނެފައިވާނަމަ، ނުވަތަ އިޖުރާއީ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ [illegible]، އެޤާނޫނު ރަޖްޢީކޮށް [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދަށު ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިސްނާއީ މަރުޙަލާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެޤާނޫނު އިސްތިސްނާއީ މަރުޙަލާގައި ރަޖްޢީކޮށް [illegible]، ނަމަވެސް، ދަށު ކޯޓުން [illegible] [illegible] (ކުރުކޮށް) [illegible] [illegible] [illegible] ހާލަތުގައި ([illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިސްނާއީ [illegible] [illegible] ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

(ނ) ހަތްވަނަ ކަމަކީ: މި މައްސަލާގައި ދައުލަތުން އެންމެ ފުރަތަމަ ދަޢުވާކުރުމުގައި [illegible]، މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible]، ގ. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]

ދައުވާ ކުރުމަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން ދައުވާލިބޭ ފަރާތަށް ލިބިދޭ ތަފާތު ނުކުރުމުގެ ޙައްޤާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 20 ވަނަ މާއްދާއިން ލިބިދޭ ހަމަހަމަކަމުގެ ޙައްޤުން މަޙްރޫމްވާކަމުގެ ކަމަށް މުޙައްމަދު ނާޡިމްގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވާއިރު،

ޖިނާއީ ކުށަކާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުރާ އެންމެހައި ދައުވާތަކާބެހޭ ކަންކަން ބެލެހެއްޓުމާއި ތަޙްޤީޤުކުރާ އެކިއެކި އިދާރާތަކުން ހުށަހަޅާ ޤަޟިއްޔާ ވަޒަންކޮށް، ދައުވާއެއް އުފުލަންޖެހޭކަން ނުވަތަ ނުޖެހޭކަން ކަނޑައެޅުމާއި، ކުށެއްކުރިކަމަށް ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ މީހަކާމެދު ދައުވާ އުފުލުމަށް ނުވަތަ ދައުވާ ނުއުފުލުމަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއް މުރާޖަޢާކޮށް އެނިންމުން ބަދަލުކުރުމާއި ކޮށްފައިވާ ދައުވާއާއި އަނބުރާ ގެނައުމުގެ ބާރު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށް ލިބިގެންވާކަން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 223 ވަނަމާއްދާގެ (ހ) އާއި (ނ) އާއި (ރ) އާއި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2008) ގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ނ) އާއި (ރ) އިން އެނގެން އޮންނައިރު، މި މައްސަލަގައި މުޙައްމަދު ނާޡިމާއެކު އަމާޒު އަބްދުލްމަޖީދުގެ މައްސަލަ ދައުވާކުރުމަށް ނިންމުމަށްފަހު، އަމާޒު އަބްދުލްމަޖީދުގެ ބައި ދައުވާއިން އުނިކޮށްފައިވަނީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ޤާނޫނުއަސާސީންނާއި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ލިބިދީފައިވާ ބާރުތަކުގެ ދަށުންކަން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

(ނ) އަށްވަނަ ކަމަކީ: މުޙައްމަދު ނާޡިމްގެ މައްސަލަ ދައުލަތުން ކޮށްފައިވާ ދައުވާގެ ޢުންޞުރުތައް ފުރިހަމަވޭތޯ ނުބަލައި ދައުވާ ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ މުޙައްމަދު ނާޡިމްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާއަށް ޝަރީޢަތުން ބަލާއިރު، މުޙައްމަދު ނާޡިމްގެ މައްސަލަ ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ދައުވާކޮށްފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/75 (ދިވެހިރާއްޖެއަށް ގެނައުން މަނާ ތަކެތީގެ ޤާނޫނު) ގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 9 ވަނަ މާއްދާއާ ހަވާލާދީ އުޤޫބާތުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖެއަށް ހަނގުރާމަވެރި ހަތިޔާރު އެތެރެކުރުން ގެންގުޅުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާ ކަމާއި، އުޤޫބާތުގެ 2 ވަނަމާއްދާގެ (ހ) ގައިވަނީ، "ތިރީގައި މިވާ ތަކެތި ދައުލަތުގެ ހުއްދައަކާ ނުލައި ދިވެހިރާއްޖެއަށް ގެނައުމަކީ މަނާކަމެކެވެ.

(1) ހަނގުރާމަވެރި ހަތިޔާރު؛

(2) ބަޖެޓްސް؛

(3) ޑޮވާމަކިތީ" މިފަދައިން ކަމާއި، "ހަނގުރާމަވި ހަތިޔާރު" ގެ މާނައިގެ ތެރޭގައި ވަރަށް ފޮނުވައިލެވޭފަދަ ހުރިހާ ބާވަތެއްގެ ހަތިޔާރާއި، ވަޒަން، ބަޑިގެ ކާޓްރިޖް ހިމެނޭކަން އެޤާނޫނުގެ 14 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 އަދި 2 ވަނަ ނަންބަރުން އެނގޭކަމާއި، އެތަކެތި ދިވެހިރާއްޖެއަށް ގެނައުމާއި ދައުލަތުގެ ބޭނުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ޑިފެންސް އެންޑް ނޭޝަނަލް ސެކިއުރިޓީއިން ކަމަށާއި، އަދި އެތަކެތި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ގެންގުޅުމަށް އެމިނިސްޓްރީން ކަނޑައަޅާ ބަޔަކު އެމިނިސްޓްރީން ހަމަ ޤަވާޢިދުގެ މަތިންކަން އެޤާނޫނުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި (ރ) އަށް ބެލުމުން އެނގޭކަމާއި، ބުނެވިދިޔަ ފަދަ އެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުރި މީހެއްގެ އަތުން ފެންނަހިނދު، އެއްޗަކީ އެމީހަކަން ޖީބުން ގޮތުން ސާބިތުކުރަން ދިއުމުގެ ޒިންމާ އުފުލަންޖެހޭނީ އެމީހެއްގެ އަތުން ފެނުނު މީހާއަށް ކަމަށާއި، އަދި އެހެން އެމީހަކަށް އެތަކެތި ޖީބުން ދެއްކުނު ސާބިތުކުރަން ނެގުމުގެދަށުން ބޮޑުވީ އޭގެ އެމީހާއަށް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެމުއްދަތުގެ ގެންގުޅޭ ނުވަތަ އުފައްދައިގެން ގެންގުޅޭ އެއްޗެއް ކަމުގައިވާނަ އެޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާއިން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، އެކަންކަމުން ބަލައިގަތުމަށް ގެންނަނީ ދަށުން 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަރަންޓް މީހެއްގެ މައްޗަށް އުފުލާ ހަރަކާތްތަކުގައި ދަރަޖައިގެ ކަރުދާހުން 2 (ދެ) ކަމެއް ސާބިތުވެއްޖެނަމަ ސާބިތުކުރަން ދަންނަވާލަން ކަމާއި، އެއީ:-

1- މީހެއްގެ އަތުން ހަނގުރާމަވި ހަތިޔާރު ފެނުން؛

2- އެހަތިޔާރު މީހެއްގެ އަތުގައި އޮތުން ނުވަތަ ގެންގުޅުން ޤާނޫނުން މަނާކޮށްފައިވުން؛ ކަން އެނގޭކަމާއި، މިކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (އ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ "އެކަށީގެންވާ ޝައްކަކުން ބޭރުން ސާބިތުކުރުން" ދަރަޖައަށް ތަހުމަތު ޖިނާއަތްކަން އެނގޭއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުރި މީހެއްގެ އަތުން ހަނގުރާމަވި ހަތިޔާރު ފެންނަހިނދު، އެކަން ސާބިތުކުރަން ނެގުމުގެދަށަށް، އޭގެ އެމީހަކަ ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެމުއްދަތުގެ ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގައި

އުފެއްދައިގެން ގެންގުޅޭ އެއްޗެއްކަމުގައި ޤާނޫނީ ގޮތުން ބޭނުންކަން ބުނެވިދާނެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ބަލާލުމުން އެނގޭއިރު،

މި މައްސަލާގައި މުޙައްމަދު ނާޒިމު ދިރިއުޅޭ ގ. އެނިލް ގޭގެ 8 ވަނަ ފަންގިފިލާގެ "ބީ" އެޕާޓްމަންޓް ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ފުލުހުން ބަލައިފާސްކުރިއިރު، މުޙައްމަދު ނާޒިމު ނިދާ ކޮޓަރީގެ އެނދުކައިރީގައި ހުރި ކަބަޑެއްގެ ފަތްގަނޑުގެ ތެރޭގައި އޮތް ކަޅުކުލައިގެ ދަބަހެއްގެ ތެރެއިން ޕްލާސްޓިކުގައި 3 (ތިނެއް) ވަޒަން ފުނިފައިވާކަމާއި، އެތަކެތި ފުނިފައިވަނީ މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ބާސްކެޓުގައި އޮޅާބަރި ބަލައިފާސްކުރުމުގެ ތެރޭގައިކަމާއި، އެތަކެއްޗަކީ ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހަނގުރާމަވެރި ހަތިޔާރުގެ މާނައިގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ އެއްޗެއްކަމާއި، އެތަކެތި ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުފެއްދުމާއި އެތެރެކުރުމާއި ގެންގުޅުމަކީ މަނާކަމެއް ކަމާއި، އަދި އެފަދަ ހަތިޔާރު ދިވެހިރާއްޖޭގައި ގެންގުޅެވޭނީ މިނިސްޓަރ އޮފް ޑިފެންސް އެންޑް ނޭޝަނަލް ސެކިއުރިޓީން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤަވާޢިދުގައިވާ ދަށުން އެމިނިސްޓްރީން ހުއްދަ ދީ ބަޔަކަށް ކަމަށްވާއިރު، މުޙައްމަދު ނާޒިމަށް ދިފާޢީ ހަނގުރާމަވެރި ހަތިޔާރު ގެންގުޅުމުގެ ހުއްދައެއް އޮތް މިހާލަތުކަން ދެއްކިފައި ނެތުމުން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން މައްސަލަ ކުރުމުން ދަޢުވާގައި ހުންނަންޖެހޭ ޢިލްމު ބަޔާންކުރުމަށްވުރެ އަރުކާނުތައް ފުރިހަމަވާކަން އެނގޭކަން އެއްބަސްވަމެވެ.

(ވ) ނުވަތަ ކަމަކީ: އާންމު ގޮތެއްގައި މީހެއްގެ މައްޗަށް ޖިނާއީ ކުށެއް ސާބިތުވާނީ އެކުށުގެ މާއްދީ ރުކުނު (actus reus) އާއި މަޢުނަވީ ރުކުނު (mens rea) ފުރިހަމަވެގެން ކަމާއި، މާއްދީ ރުކުނަކީ ޤާނޫނުގައި ކުށުން މަނާކޮށް ނުވަތަ ނުކުރަން އަންގާފައިވާ ކަމެއް ކުރުން ކަމާއި އަދި މަޢުނަވީ ރުކުނަކީ ކުރަން އަންގާފައި އޮތްކަމެއް ނުކުރުން ނިޔަތް އޮތުން، ނުވަތަ ނުކުރަން އަންގާފައި އޮތްކަމެއް ކުރުމަށް ނިޔަތްއޮތުން ކަމާއި، ނަމަވެސް، މިއުޞޫލުން އިސްތިސްނާވާ މުޠުލަޤު މަސްއޫލިއްޔަތު (strict liability) އުފުލަންޖެހޭ ކުށްތައް ހުންނަކަމާއި، އެފަދަ ކުށްތަކުގައި ހަމައެކަނި މާއްދީ ރުކުނު ފުރިހަމަވާނަމަ، މަޢުނަވީ ރުކުނު ފުރިހަމަ ނުވިނަމަވެސް، ކުށެއް ސާބިތުވާގޮތަށް ކަނޑައެޅިފައިވާކަމާއި، ކުށުގެ މާއްދީ ރުކުނުގައި

މައުނަވީ ޢުރުފުން އުޞޫލުގެ ގާނޫނުން ނުވަތަ އުޞޫލެއް ބަޔާންކުރާ ގާނޫނުގެ މާއްދާއިން ދެނެގަނެވޭނެކަން އެނގޭކަމާއި،

ގާނޫނުގައި ކުށެއްގެ ނިޔަތް ސާބިތުކުރަންޖެހޭ ކަމަށް ވަކިއެއްޗެއް ބުނެފައިނުވާނަމަ، އާންމު އުސޫލެއްގެ ގޮތުން ކުށުގެ ޖިނާއީ ކުށެއް ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި ނިޔަތް ސާބިތުކުރަންޖެހޭނެކަން ބަލަން ޖެހޭނެކަމާއި، ނަމަވެސް، ގާނޫނުހަދާ މަޖިލީހުން އެގާނޫނު ހެދިއިރު، އެމަޖިލީހުގެ ދުށްބަރުންގެ މަޤުޞަދަކީ މުޠުލަޤު މަސްއޫލިއްޔަތު (strict liability) އުފުލަންޖެހޭ ކުށެއް ކަމުގައި އެކަމެއް ގާނޫނުގައި ޚާއްޞަކަން ސަރީޙަކޮށް އެނގެން އޮންނަނަމަ، ބާރުލާފައިވާނަމަ، އާންމު އުސޫލަށް އަމަލު ނުކުރެވޭނެ ކަމާއި، މިއީ، މިފަދަ މައްސަލަތަކުގައި މިނިވަން ދިރިއުޅުމާ މުޖުތަމަޢުގެ އަމާންކަމާއި ރައްކާތެރިކަމުގައި އިސްތިސްނާއެއްކަމުގައި އިނގިރޭސިވިލާތުގެ ހައުސް އޮފް ލޯޑްސްއިން ނިންމާފައިވާ Sweet v Parsley (1970) AC 32 މައްސަލައިން އެނގޭކަމާއި،

ދުނިޔޭގެ ކުރިއަރާފައިވާ ބައެއް ދިރިއުޅުމުގެ މުޖުތަމަޢުތަކުގައި ރައްކާތެރިކަމާއި ހަމަޖެހުން ގާނޫނީ ހިފެހެއްޓުން ދެމެހެއްޓުމަށް ނިޒާމު އާންމު (public order) އާއި ހިފެހެއްޓުމުގެ ކަމަށްވާތީއާއި، ރައްކާތެރިކަމާއި ހަމަޖެހުން ގެންގުޅުމަށް ނުވަތަ އަމާންކަމާއި ބޭއްވުމަށްޓަކައި، އެކަމުގެ މުޠުލަޤު މަސްއޫލިއްޔަތު (strict liability) އުފުލަންޖެހޭ ކަމެއްކަމަށް އެއްބަސްވެފައިވާ ގާނޫނުތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާކަމާއި އަދި އެފަދަ ކުށްތަކުގެ ކޭސްތަކުން ވެސް [illegible] މައްސަލަތަކުން ނިންމާފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، އެގޮތުން އިނގިރޭސިވިލާތުގެ ކޯޓު އޮފް އެޕީލުން ނިންމާފައިވާ R v Deyemi (2007) EWCA Crim 2060 މައްސަލާގައި، ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ސާބިތުކޮށް ދޭންޖެހެނީ ހަނގުރާމަވެރި ހަތިޔާރު މީހެއްގެ ހިޔާޒަތުގެ ދަށުގައި އޮތްކަން، އަދި އެއީ ގާނޫނުގައި ގެންގުޅުން މަނާ ހަތިޔާރެއްކަން، އެކަނިކަމާއި، ދައުލަތުން ބުނާ ސާބިތުކުރުމުން ނިޔާކުރަން ބާރުލިބިފައިވާކަން އެނގޭކަމާއި،

ބަޔާންވެ ދިޔަ އުސޫލުތަކުގެ މަތިން މި މައްސަލައަށް ތަޠުބީޤު ކުރާއިރު، މުޙައްމަދު ނަޖީބުގެ މައްޗަށް ދައުވާކޮށްފައިވަނީ، ގާނޫނުނަންބަރު 4/75 (ދިވެހިރާއްޖެއަށް ގެނައުން މަނާ ތަކެތީގެ ގާނޫނު) ގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 9 ވަނަ މާއްދާއާ ހަވާލާދީ، އެގާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖެއަށް ހަނގުރާމަވެރި ހަތިޔާރު އެތެރެކޮށް ގެންގުޅުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާ ކުރާއިރު، އެގާނޫނުގެ 2 ވަނަމާއްދާގެ (ހ) ގައި

ބުނެފައިވާ ފަދަ އެއްޗެއް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުރި މީހެއްގެ އަތުން ފެންނަނިވު، އެއެއްޗެއް އަމީރަކަށް ލިބުން ގޮތެއް ސާބިތުކޮށްދޭން ނުދެވިއްޖެނަމަ ބެލެވޭނީ އެއީ އުމުރަކު ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެއްބަސްވާނަން ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުފައްދައިގެން ގެންގުޅޭ އެއްޗެއްކަމުގައިވާނަމަ އެޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާއިން އިސްތިސްނާ އޮންނަނީ،

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގައި މިވާ މައްސަލާގައި މުޙައްމަދު ނާޒިމް ދ. އަސްރޫފުގޭގައި ދިރިއުޅޭ ކޮޓަރިތެރެއިން ޕިސްތޯލްގަނޑާއި 3 (ތިނެއް) ވަޅި ފެނިފައިވާ ކަމާއި، އެތަކެއްޗަކީ ދިވެހިރާއްޖެއަށް ގެނައުން މަނާ ތަކެތީގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/75) ގެ ދަށުން މީހެއްގެ އަތުގައި އޮތުން ނުވަތަ ގެންގުޅުން މަނާ އެއްޗެއްކަން އެނގޭއިރު، މިކަމުގެ ވާހަކަ ހުށަހެޅި، މުޙައްމަދު ނާޒިމް ދ. އަސްރީ ގޭގައި ދިރިއުޅޭ ކޮޓަރިން ބޭނުމުގައި ހަނގުރާމައިގެ ހަތިޔާރު ފެނުނުކަމާއި، މިކަމުގެ މަސައްކަތް ހަތިޔާރު އެހެނިހެން އެއްޗިސްގައި ބެހޭގޮތުން ނުވަތަ ގެނެސްފައިވާ ތަކެތި ކަމަށް ތަޙުޤީޤުން ސާބިތުކޮށްދޭން ނުކުޅެދިފައިވާކަމާއި،

ބައެއް ޤަޟިއްޔާތަކުގައި ކޯޓުގެ ނިޔާތަކާ އަމަލުގެ މައްސަލަ ބިނާކޮށް ދެނެގަނެވޭ އުޞޫލުތަކާއި މިފަދަ އަތުގައި އެއްޗެއް ބޭރުން ގެނައުމާއި ކުރިމަތިވާ ޤަޟިއްޔާގައި ކޯޓުގެ ހުކުމް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، އޭގެ މިގޮތުގެ ހުކުމް ކޯޓުގެ ޤަރާރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ ނިޒާމުގައި ބަހައްޓާފައިވާކަމާއި، އެއީ ހަމަ މާނައެއް ނެތް ކަމެއް ކަމަށް ކޯޓުން ޤަބޫލުކުރެވޭކަމާއި، އެގޮތުގެ މަތިން ބެލުމަށް ބިނާކުރެވޭ އުޞޫލުތަކާއި ޤަޟިއްޔާގެ ހަޤީޤަތްތަކާއި، އިތުރު ޤާނޫނީ ހެކިތަކުގެ ނުވަތަ ޤާނޫނުގެ ކަނޑައެޅިފައިވާ ބައިތަކާއި، ޤަޟިއްޔާގައި ސާބިތުކުރުމަށް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ ޖިނާއީ އެއްޗެހިން، އެކަން އެނގުން ހުކުމް ކުރުމަށް ސާބިތުކުރުން ޖިނާއީ ހެކިތަކެއް ނެތި ޤަޟިއްޔާގެ ދަށުން ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގެ ގޮތުގައި ބަލާނީ އެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ބަލާފައި އެންމެ ފަހުން ހުކުމްކުރާނެއެވެ.

(ށ) **ދިފާޢުގެ ކަމުގައި: ޤާނޫނީގޮތުން ބަލާއިރު މުޙައްމަދު ނާޒިމްގެ ޝަރީޢަތުގައި ދިވެހިރާއްޖެއަށް ގެނައުން މަނާ ތަކެތީގެ ޤާނޫނު ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ޤަރާރާއި މުޙައްމަދު ނާޒިމް**

އިސްތިއުނާފް މައިގަނޑު ހަތަރު ކަމެއްގެ މައްޗަށް މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ދިފާޢު ބިނާކޮށް ވާހަކަ ދައްކާފައިވާ ކަމާއި، އެގޮތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު،

ފުރަތަމަ ދިފާޢުއަކީ؛ އެތަކެއްޗަކީ މުޙައްމަދު ނާޒިމަށް ޖަހައި ދިނުމުގެ ގޮތުން ބަޔަކު ކޮޓަރިއަށް ވައްދާފައިވާ ތަކެތިކަމާއި އެއީ މުޙައްމަދު ނާޒިމް ފުރޫރް ކުރުމަށްޓަކައި ޤަސްދުގައި ބަޔަކު ކޮށްފައިވާ ކަމެއްކަމުގައި ބުނެ ނަގާފައިވާ ދިފާޢު ކަމާއި، ގ. އަސްރާ 8 ވަނަ ފަންގިފިލާގެ "ބީ" އެޕާޓްމަންޓުން ފުލުހުން ވަނީއާ އަދި އެއަށްފަހު އަމަލުކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު، އެޕާޓްމަންޓުން ފުލުހުން ވަދެފައިވަނީ އެގޭގައި ހިންގަމުންދާ ނުބައި ކަމެއްގެ މަޢުލޫމާތު ފުލުހުންނަށް ލިބިގެން 18 ޖެނުއަރީ 2015 ދުވަހުގެ ދަންވަރު 3:45 ވަރަކަންހާއިރު ކަމާއި، ފުލުހުން އެގެއަށް ވަދެފައިވަނީ ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ހުއްދަ ލިބިގެން ކަމާއި، އެއެޕާޓްމަންޓަކީ މުޙައްމަދު ނާޒިމާއި އޭނާގެ އާއިލާ ދިރިއުޅޭ އެޕާޓްމަންޓްކަމާއި، އެއެޕާޓްމަންޓަށް އެންމެ ފުރަތަމަ ވަދެފައިވަނީ "ސްވޮޓް" ޓީމުގެ ފުލުހުންކަމާއި، އެފުލުހުން ވަދެފައިވަނީ އެއެޕާޓްމަންޓަށް ވަންނަން ހުރި ދޮރު ހަލާކޮށްލައިގެން ކަމާއި، އެފުލުހުން އެއެޕާޓްމަންޓަށް ވަދެ ވަގުތު މުޙައްމަދު ނާޒިމް ނިދާފައިވާ ކޮޓަރީގެ ދޮރު ހުޅުވާލުމަށް، އެފުލުހުން ހުރި ދިމާ އާ ދޮރު ލޮކްކުރެވިފައި އޮތުމުން "ސްވޮޓް" ޓީމުގެ ފުލުހުންނަށް ކުޑަކޮށް ދޮރުމަތީގައި ޖަހައި ދޮރު ހުޅުވާލަން ބުނުމުން މުޙައްމަދު ނާޒިމާ ކުދިންނާ އަންހެނުން އެއްކޮށް ސިޓިންގރޫމުގައި ބައިތިއްބާފައި އަދި ދެ ކުދިން އެޕާޓްމަންޓުގައި ދިރިއުޅުއްވާ އެންމެހާ ސިޓިންގރޫމަށް ނެރުނުކަމާއި، ސަބްއިންސްޕެކްޓަރ ޖާހިދު އަމީން ހަވާލުކޮށްގެން ކަމާއި، އެއެޕާޓްމަންޓް ބަލައިފާސްކުރުމުގެ އަމަލު ސަބްއިންސްޕެކްޓަރ ޖާހިދު މުޙައްމަދު ނާޒިމް ދައްކައި، ކިޔައިދިނުމުން، އެއެޕާޓްމަންޓް ބަލައިފާސްކުރުމުގެ ކޯޓު އަމުރުގެ މުޙައްމަދު ނާޒިމްގެ ޙާޟިރުގައިކަމާއި، މުޙައްމަދު ނާޒިމް ދިރިއުޅޭ އެޕާޓްމަންޓް އެންމެ ފުރަތަމަ ބަލާ "ސްވޮޓް" ފުލުހުންގެ ޓީމުގެ ފުލުހުން އަދި އެޕާޓްމަންޓް ބަލައި ފާސްކުރި ފުލުހުންގެ ތެރެއިން ފުލުހަކު، އިތުބާރުކުރެވޭ ފަދަ ހެކިބަހުގައި ހާމަކޮށްދީފައިވާ ތަފުސީލުތަކުގެ ތެރެއިން ބައެއް ނުފެންނަކަމާއި، ޝަރީޢަތުގައި ދީފައިވާ ހެކިބަހުގައި ހުރި ސައިޑް ބޯޑުގެ ޑްރޯއަރުން ނަގާފައި މި ކަމަށް ބެޑްރޫމްގެ ފޮރިން ހޯދިފައިވާކަން އެނގޭކަމާއި،

ގ. އެނިކްސް 8 ވަނަ ކޮންޑިޝަނާގެ "ބީ" އެގްރީމަންޓްގައި ދިރިއުޅޭ މުޙައްމަދު ނާޒިމާއި އޭނާގެ އަންހެނުންނާއި އޭނާގެ ދަރިންނާއި އެއްގައި ގެންގުޅޭ ބޮޑު އަންހެން މީހާ (ކުއިޖް) ކަމާއި، އެމީހުން ފިޔަވައި، އެއްބަޔަކަށްވެސް ވަދެނުވެވޭ އަދި މީހުންކަމަށް މުޙައްމަދު ނާޒިމް ބޭނުންކުރައްވާ ސޯލިއުރިޕޯޓްގެ ގޮތުގައި އަދި މީހުންނާއި ގެއިވަރުވަންނާއި އަދި މުޙައްމަދު ނާޒިމްގެ ގޭގެ ގޮތުގައި އެގޮތް މުޙައްމަދު ކަރުޢު ކަމާއި، މިހުން އެއްބަސްވުންތަކުން ވަޑައިގަތީ މުޙައްމަދު ނާޒިމް ނުވަތަ އޭނާގެ އަންހެނުންގެ ފަރާތުން ހުއްދަ ދީ ފަރުހުއްގައި ހުއްދަށް ވަގުތުއްގައި ކަމާއި، އެގޮތުން އެމީހުން ވަނީ ވަނީމުގައިވަނީ މުޙައްމަދު ނާޒިމް ނިދާ ކޮޓަރިއަށް އެއިން މީހަކު ވަދެކަން ނުވެއިރު، އެއިން މީހަކު މުޙައްމަދު ނާޒިމް ދިރިއުޅޭ ކޮޓަރިއަށް މި ދައްސަވާގައި ފުނިވައިވާ ހަތާރު ނުވަތަ އެހެންވެސް އެއްޗެއް ފޮއްދިކަން ނުވަތަ ތިކަމަށް ބެލުމަށް ހުކުމް އަދި ފަރިޔާއިތިހާސް ހުރަހެއްވައިނާވައިރު، މުޙައްމަދު ނާޒިމް ނިދާ ކޮޓަރީގެ ސަލާމަތް ކަބަޖެހުގެ ތަޅުގަނޑުގައި އަޅާ ކަތިލާފައިވާ ދަބަހުގެ ތަޅުއިން ފުނިވައިވާ ޕޯސްޓްގޮތްޕާއި 3 (ތިނެއް) ވަޖަނާ މުޙައްމަދު ނާޒިމް ފިޔަވޭލާރުތަކުގެ ގޮތުން ބަތާކު މިހުން އެތަނަކު ފާފައިހުރި އެއްޗެއްކަމުގައި ބޮޑުތަކަ ހުކުމް އަދި ފަރިޔާއިތިހާސް މުޙައްމަދު ނާޒިމްގެ ފަރާތުން ހުރަހެއްވައިނާވަކަމާއި،

ދެވަނަ ދިފާޢުއަކީ، މުޙައްމަދު ނާޒިމްގެ ކޮޓަރިތެރެއިން ފުނިނު ޕޯސްޓްގޮތްޕާއި 3 (ތިނެއް) ވަޖަން ހުރި މުޙައްމަދު ނާޒިމްގެ ހިފާޒަތުގެ ދަށުގައި ނުންކަމުގައިވާތީ އެތަކެއްގެ ޖިނާ މުޙައްމަދު ނާޒިމް އެދުން ނުޖެހުނުކަން ބޭނު ފާރަވެކަންވައިވާ ދިފާޢުކަމާއި، އެތަކެތި މުޙައްމަދު ނާޒިމްގެ ހިފާޒަތު ދަށުގައި ނެތްކަމުގެ ސަބަބު ދައްކަމުން މުޙައްމަދު ނާޒިމްގެ ވަޒީފާ ބޭނުންވަނީ، އެތަކެތި ހުރި ދަބަހުގެ ފުރުމުގެ ކުރުން ދުވުރުން މުޙައްމަދު ނާޒިމްގެ ކޮޓަރިތެރެއަކަން ވަދެ، މުޙައްމަދު ނާޒިމާއި އާއިލާގެ އަނބުރާ އެނބުރި ނިންމާނާރުމުގައި ބައިތިއްބާވައި ތިބެމާއި އާގެ ފަހުން ދުވުރުގެ ބަލާގެ ދަށުގައި އެތަކެތި ބަހައްބަރި، ދުވުރުން އެތަކެތިއަކަން ވަދެފައިވަނީ ހަވާ 10 ނުވަތަ 15 ވަރަކަށް މިނެޓް ފަހުން އެތަކެތި ފެނިފައިވާކަން އެނގޭއިރު،

ގ. އެނިކްސް ދުވުރުން އެހައިކަނޑުހައިރު 3:45 ދަންވަރުގެ ދުވަހުގެ 2015 ޖަނަވަރީ 18 ގެއަށް ވަދެފައިވަނީ އެގޭގައި ހަނދާނަށްވާވި ހަމައިރު ހުރި ކަމުގެ މައްސޫލުގެ ފިހާރަން ކަޓު އަމުޖެހޭގެ ދޮރުން

ކަމާއި، ހަނގުރާމަވެރި ހަތިޔާރު ހުންނަ ތަންތަން ބަލައިފާސްކުރުމުގައި އެތަނަކާއި އަދި އެތަނެއްގައި ތިބި ބައެއް ރައްކާތެރި ތަނަކަށް ނުވަތަ ހާލަތަކަށް ގެނައުމަށްފަހު، އެތަން ބަލައިފާސްކުރުމުގެ ކަމާއި، އެހެންކަމުން އެގޮތަށް އެންމެ ފުރަތަމަ ވަނީ ފުލުހުންނަކީ ހަނގުރާމަވެރި ހަތިޔާރު ޗެކްއަޕް ކުރުމުގެ ތަފްސީލާއި ފާޅުވާކަން ލިބިފައިވާ "ސްޓޮޕް" ޗެކުގެ ފުލުހުންކަމާއި، އެހެން އެއްޗެހިބަލަން ވަކި އެތަނުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަން ބެލުމަށްފަހު، އެހެން ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ފުލުހުންގެ ޤަބޫލު ޗާޖާއި ފުރުޞަތު ދީފައި ފުލުހުންނާއި ކަމާއި، ފުލުހުން އެއްޗެހިބަލަން ވަނުމުން މުވައްޒަފު ނާޒިލް އެއްޗެހިބަލަން ދިރިއުޅުއްވާކަމާއި މިގޮތުން މުވައްޒަފު ނާޒިލް ދިރިއުޅޭ އެއްޗެހިބަލަހަކީ ފުލުހުން ވަކި ކަމުގައިވިޔަސް، އެހެނުން މުވައްޒަފު ނާޒިލްގެ ކޮޓަރި ބަލައިގެން ފުލުހުން ހަނގުރާމަ އެއްޗެހިތަކެއް ބަލައިފާސްކުރަން ހަމައިން މުވައްޒަފު ނާޒިލްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅައިފައިވާކަން އެނގެން ނެތްކަމާއި،

ޤާނޫނުގެ ކުރިމަތީގައި އެކްސްކްލޫސިވްކޮށް ފުރުޞަތު ހަނގުރާމަވެރި ހުރި މުވައްޒަފު ނާޒިލްގެ ހިޔާޒަތު (possession) ގެ ދަށުގައި ކަމަށް ބުނެވިދާނެ ބަހާރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/HC-A/109 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހިޔާޒަތުގެ ދެ ބާވަތްވާކަމަށް ބަޔާންކޮށް އެބަހުއްޓެވިކަމާއި ހިޔާޒަތު މާނަކުރުމުގައި ގޮތް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެނގޭކަމާއި، އެގޮތުން ހިޔާޒަތުގެ ދެބާވަތަކީ، ހަޤީޤީ ހިޔާޒަތު (actual possession) އާއި، މަޢްނަވީ ހިޔާޒަތު (constructive possession) ކަމާއި، ހަޤީޤީ ހިޔާޒަތަކީ މީހެއްގެ ސީދާ އަތުގައި ނުވަތަ ގައިގެން ހުރި އެއްޗެއްގައި ނުވަތަ އަތުގައި ޖީބުގައި ހުރި އެއްޗެއްގެ ކޮންޓްރޯލް ހުރި، ސީދާ މީހާގެ ބަލާއި ކޮންޓްރޯލްގެ ދަށުގައި ހުރި އެއްޗެއްގައި އެއްޗެއް ހުރުންކަމާއި، މަޢްނަވީ ހިޔާޒަތަކީ، އެމީހެއްގެ ހަޤީޤީ ހިޔާޒަތު ނެތްނަމަވެސް، އެތަކެތި މީހާ ހުރިތަނުގައި ހުރިކަން ނުވަތަ މީހާގެ އެއްޗެއްގައި އެތަކެތި ހުރިކަން އެނގުމާއި، އެއެއްޗެއްގެ މައްޗަށް އެމީހާގެ ކޮންޓްރޯލް އޮތުންކަމާއި، އެއެއްޗެއް މީހާ ބޭނުންކުރުމުގެ ހިންގުމުގައި ނިޔަތްވާކަން ނުވަތަ މީހާގެ ބޭނުމަށް ހިޔާޒަތުގެ ދަރަޖަ ގޮތަށް ހުރުން ނުވަތަ އެއެއްޗެއް އޮތުމުގެ މައްޗަށް މީހާގެ ކޮންޓްރޯލާއި ބާރު އޮތްކަމުގައިވާނަމަ، އެއެއްޗެއްގެ މައްޗަށް ކޮންޓްރޯލް އޮތްކަމުގައި ބެލެވޭނެކަން އެނގެއެވެ،

މިގޮތުން، މި މައްސަލާގައި ހަނގުރާމަވެރި ހަތިޔާރު ފެނިފައިވަނީ މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ "އަތުން" ނޫންކަމުގައިވީ ނަމަވެސް، އެތަކެތި ފެނިފައިވަނީ މުޙައްމަދު ނާޒިމް ނިދާ ކޮޓަރީގައިހުރި ކަބަޑެއްގައި އޮތް ކަޅުކުލައިގެ ދަބަހެއްގެ ތެރެއިންކަމާއި، ފުލުހުން އެގެއަށް ވަދެވުނުއިރު މުޙައްމަދު ނާޒިމް އެގޭގައި އުޅުމާއި، އެގޭއާއި އެގޭގައިވާ ތަކެއްޗަކީ މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ބާރު ހިނގާ އަދި ކޮންޓްރޯލްގެ ދަށުގައިހުރި ތަކެތިކަން އެނގޭއިރު، މިއީ އިސްލާމް ބާރުނުކުރުވުން ފަރާތުން އެނގުނު ކޮންޓްރޯލް ނޫން، ސާބިތު ދިވާގެ ބާރުދިވާއި ކޮންސްޓްރަކްޓިވް ދަލީލުން، އެއްކޮށް ކަމުގައިވާ މިއީ، ބަޔާނާ ހިލާފަށް ދިރިއުޅޭ (actual possession) ބާރަކެއްކަން އަސަރުދީ، ގ. އަސިރީ ގޭގައި މުޙައްމަދު ނާޒިމް އެކަށީގެންވާ ފުރުޞަތު ލިބި މުޙައްމަދު ނާޒިމާއި އެހެން އަންހެނުން ދިޔަ ކޮޓަރިން ނުކުމެ ސިޓިންރޫމުގައި ބައިތިއްބާފައި ތިބުމުގައި ގާތަށް 10 ނުވަތަ 15 ވަރަކަށް މިނެޓުގައި އެހެރި ކުރީ މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ކޮންޓްރޯލްގެ ދަށުގައި ނޫންކަމަށް މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ފަރާތުން ބުނެ އެކަމަކު މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ހިއްސާގެ ތަކެތިގެ ދަށުގައި ނޯންނަކަމުން މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ބޭނުމުގައި ހުރި ތަކެތިކަމުގައި ބެލެވޭތީ، އެފަދަ ތަކެތި ހަމަހަމަ ގޮތުގައި ބެހެއްޓުމަކީ މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ހިތާމަ މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ޒިންމާގައި ހުރި ތަކެތިކަން އެނގެން އޮތް ކަމެކެވެ.

މުޙައްމަދު ނާޒިމް ދިރިއުޅޭ އެޕާޓްމަންޓުގެ ވަކި "ސްޓޯރ" ތެރޭގެ ފުލުހުން ދެވިފައިވާ ހަތިޔާރު ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމުން ބުނެ ހަނގުރާމަވެރި ހަތިޔާރު ނުފެނުނުކަމަށް އަދި އެއްސުރު އަދި އެއްބަސް އޮތް ހެކިބަސްތަކުން ކިތަންމެ ހަމަނުޖެހިފައިވާކަމަށް، މިހެންނަމަ މުޙައްމަދު ނާޒިމް ފެނިގެންނެވި ބެހެއްޓުމުގެ މައްސަލައެއް މުޙައްމަދު ނާޒިމްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ހުކުމަށް އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާފައިވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފުގެ ހުކުމަށް މުޙައްމަދު ނާޒިމާ އެއްކޮށް ހިމެނޭގޮތަށް އެއްބަސްވެވޭނެ ނިންމުމެވެ.

ދިރާސާކުރި ދަލީލުތައް؛ އެކަށީގެންވާ ޝައްކެއް ނެތި ސާބިތުވާން ނިންމަވާފައި، އެތަކެތި ފޮނުވި ޝައްކެއް ނެތި ނިންމަވާފައި، އެކަށީގެންވާ ވެރިޔާގެ މަދު އެކަން ބަލަހައްޓާ ހުރިހާ ކަމަކަށް، އެހެ ޝައްކުނެތުމަށް އެކަން ބައްޓަން އަދި ހުރިހާ ނިންމަވާފައި އެއްބަސްވުމުން އެކަށީގެން ފޮނުވި ޝައްކެއް މުޙައްމަދު ނާޒިމް ހިނގާ ނުފެނުނު ކަމަށް ނަތީޖާ ދިރާސާކުރެއްވުމުން އެކަން ސާބިތުވެފައިވެއެވެ، ދ. އަސިރީ ގޭގެ 8 ވަނަ ފަންގިފިލާގެ އެޕާޓްމަންޓް "ބީ" ގައި ދިރިއުޅޭ މުޙައްމަދު ނާޒިމާއި އެހެން އަންހެނުންނާއި އެކުގައިހުރީ

ދެދަރިންކަމާއި، އެއެޕާޓްމަންޓާއި ގ. އަސިލް ގެއަށް ވަންނަ ތާޗެ އޮންނަނީ މުޙައްމަދު ސާޖިދާއި އާނާގެ އަސްލުމުންނާއި އެގާގައި ދުއިޕު ގުއިޕުއްގެ ގޮތުގައި ގެންގުޅޭ ބޭރު މިހާގެ އަމިލުގައިލާކާއި، މުޙައްމަދު ސާޖިދުގެ އަމިލާއި އޭސްސަ ގޭގެ ބޫދޫދުރު ދުމުވެހި ބޭނުންކުރާ ކާޕާ އެޕާޓްމަންޓުގެ ތަޅުދޮރުގެ މުޙައްމަދު ސާޖިދުގެ ކާރު ދެކޮޅުގައި ބޭއްވިކަމާއި، އެކަން މުޙައްމަދު ސާޖިދުގެ ޑްރައިވަރުންނާއި ސެކިއުރިޓީ ގާޑުން އޮފީސަރުންގެ ގޭގައި މަސައްކަތްކުރާ މީހުންނަށް އެނގޭނެކަމަށާއި އަދި މުޙައްމަދު ސާޖިދުގެ ސެކިއުރިޓީން އެއެޕާޓްމަންޓް އަދި ނޫޕާ ކަމަރާއި ސަރުވޭ އަލްދުހަސް މުޙައްމަދު ސާޖިދުގެ އަސްހަރުން ދަރިވަރުކަން އެޕާޓްމަންޓުގެ ތަޅުދޮރުތު ސިމްކޮން ގެއަން ސޮވަތުދިގެން ގެވުމުން މުޙައްމަދު ސާޖިދުގެ ސެކިއުރިޓީއަކު ގެގައި އޭއ ހުޅުވައިދިނުމަކަށް އެދުން ކަމަކާއި، އަދި އޭގެ ފަހުން ދޮޅަލަހާ އެއްޗެހި އަރުވައިދީން ޖީޕްސް ވަދުން އަހުއާއިރުން ފާހަގަޔަށް، އެއެޕާޓްމަންޓް ކުރިން ފުރިހަމަ ސެކިއުރިޓީން އަދި މުޙައްމަދު ސާޖިދު ޕާކިންގ ޕާސް ގާޑްއީން ސަރުކާރު ދޫކޮށް އެކަމަށް ނުކުންނަ ސެކިއުރިޓީ އެނގޭނެކަމަށާއި، މުޙައްމަދު ސާޖިދު ދިރިއުޅޭ ސެކިއުރިޓީން އަދި ޕްލޭން ގޭގެ ގިސްތުގެ ސެކިއުރިޓީ އެޕާޓްމަންޓު ގަރާރުން ދެމުހިފާ މުޙައްމަދު ސާޖިދު ހުރެ ސެކިއުރިޓީ މުޙައްމަދު ސާޖިދުގެ ޑްރައިވަރުން ނިކޯ މަޢުލޫމާތު ގާޑުގެ ފޮރުޅޭ ހުރުމުގެ ދިރިއުޅުމަށް މުޙައްމަދު ސާޖިދުގެ ބަރުއްސަރީ މި މަސައްކަތުގައި ހުރިބަސް ދިފާޢީ ހުރިމުގެ ހުރިބަރުން އެނގޭކަމާއި،

ހަތަރުވަނަ ދިފާޢީ: އެކްސްޕްރެސް ފޯރަމް ހިޔާލާއި މުޙައްމަދު ސާޖިދާއި އަމްޑާސް

ގުޅުމާއި ސްޓާފުގެ ބޭނުން ނަރުދަމާ ދިފާޢީކަން އެނގޭކަމާއި، އެކަށީގެ ފުރިޕާހި މުޙައްމަދު ސާޖިދު ދިރިއުޅޭ ގ. އަސިލް ގޭގެ 8 ފަންގިފިލާގައި މުޙައްމަދު ސާޖިދު ނިކޯ ޓޭބަރީގެ ދިފާޢީ ނުވާ، މުޙައްމަދު ސާޖިދާ އެގޮތަށް ބެލެހުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އެކަށި އެކަށީ ބޭރުއަރުވާލުމުގެ ފަރާތުން ހޯދުނުކަން މިހާރުކަން ދަރުފާލޫގެ ފަރާތްނޭ ސެކިއުރިޓީ ޕާކިންގ ޕާސް ސިކުރިޓީގެ ފޯރުމްސްކޮޅު ވެސްޓިއުރާސްކުރުމުގެ އެކަށީ މުޙައްމަދު ސާޖިދާގެ ޕާރކިންގ ހުރުމާ ސިފައިހުރުމުގެ، ހަމަރުވާރި އެނގޭދީން ސާޖަރު، އެކަށީސާމި މުޙައްމަދު ސާޖިދާ ގުޅުމުގެ މުލުކުގެ ދަރާބާ ސަރުކާރުގެ ޤާނޫނީކަން އެނގޭކަމެވެ.

(ރ) ހަތަރުވަނަ ކަމަށް: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓާއި މިކޯޓުން ނިންމާފައިވާ މައްސަލަތަކުގައި "ހިޔާޒަތު" މާނަކޮށްފައިވަނީ ގޮތަކަށް ބަލާއިރު މުދަލުގެ ނާޒިލުގެ ފަރާތުން ހުރަސްއަޅާފައިވާ ވަޞިއްޔާތަކުގެ މައްކަން ބަލާއިރު، އެ ވަޞިއްޔާތަކީ މަނާކުރެވިފައިވާ މަސްތުވާތަކެއްގެ މައްސަލަތަކުގައި ހިޔާޒަތު އޮތްގޮތް ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަޞިއްޔާތަކެއްކަން އެނގެއިރު، މަސްތުވާތަކެއްކަމުގައި ފުރާނައިރާއްޖެއިގައި ފުރިހަމަވާ ނުކުރެވޭފައިވާ މައްސަލަތަކެއްކަމާއި، އެ ވަޞިއްޔާތަކުގައި ހިޔާޒަތު ކަނޑައެޅުމުގައި އެވަނައި ހުރި އެވަނަގައި މިހެން ދެކިދޭ ގޮތާއި، އެވަނަ ވެރިންކަމުގެ އެއްވުމުގައި ފަސާދަކަމުގެ އިވެމުގައި ބަހައްޓާ ދައްކައިދޭ ނުވަތަ ދިރާސާކުރުމަށް ޢަމަލުކުރާ މިފަދަ މައްސަލަތަކުގައި، މިގޮތުން އެވަރުން ބަޔާން ވަޞިއްޔާތަކުގައި ހިމެނޭ މައްސަލަތަކާއި ވެރިފަރާތާ ގުޅިގެން އާންމުކޮށް މިނިވަން ވެރިކަމުގެ އެއްވުމުގެ ފުރުސަތު ގޮތުގައި ގަވާއިދާ ގުޅޭގޮތުން އެކަށީގެންވާ ކަމުގައި ހިޔާޒަތު، އެކަމަކު ބޭނުންކުރެވޭ ވަޞިއްޔާތަކާ ގުޅިގެން ބަހައްޓާފައިވާ ގޮތަށް މީހުން ހިޔާޒަތު ކަނޑައެޅުމަށް ފަރުވާވާ ބައިވެރިވާ ތަފާސްހިސާބުތަކާއި ދިރާސާތަކުގެ ފަރާތުން، މި މައްސަލައިގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި "ގަނޑުބަރާބަރު ހިޔާޒަތު" ގެންގުޅުނުމަށް ހުރަހެއް ފައިވާ މައްސަލައިގެ ފަރާތްތަކުގެ ވާހަކަތަކާއި ގުޅިގެން، ގަނޑުބަރާބަރު ހިޔާޒަތު ޤާނޫނީ ބާރު ލިބިގެންވާ ފަރާތުގެ ފަރާތުން ފަރާތްތަކަށް ދީފައިވާ، އެއަށާއި ހިޔާޒަތު މާނަކުރުމުގައި ބެހެއްޓި އޮތުމުގެ އިސްލާމީ ބާރުދޭ ޤާނޫނުގެ ވަޞިއްޔާތަކާއި މައްސަލަތަކުގައި ހިޔާޒަތު މާނަކުރުމުގައި ބެހެއްޓި އޮތުމުގެ އިސްލާމީ ގަވާއިދާއި އެއްގޮތް ނޫނެވެ.

(ބ) ފަސްވަނަ ކަމަށް: މި މައްސަލާގައި ގ. އެނިލް ގޭގެ 8 ފަންގިފިލާގެ އެޕާޓްމަންޓް "ބީ" ބަލައިފާސްކުރުމުގެ ކޮމްޕްލީޝަން ހަވާލާއި ގުޅިގެން ކަމުގެ މައްސަލަ ބަލައިގަނެ ހިނގުމަށް ކޮމްޕްލީޝަނުގެ ކަމާއި، އެކޮމްޕްލީޝަނުގައި ވެރިފަރާތުގެ "ސެޓްފިކެޓް" ބީމާއި، ކޮންޓްރެކްޓް ބީމާއި، ފްލެޓްސްކީމް ބީމް ބައިވެރިވި ކަމާއި، އެކޮމްޕްލީޝަނުގައި ބިލްޑިންގް ކޯޑުގެ ބީމަކަށް ބާސްކޯޑް ހާމަކޮށް ކުރިއަށްގެންދާ ކަމާއި، އެގޮތުން އެބައިގެ ބާސްކޯޑް ފުރިހަމަ ކުރުމުން އެބައިގެ މަސައްކަތް ނިމުނުކަމާއި، އެކަމުގެ ފުރިހަމަ

އެއެޕާޓްމަންޓަށް ސްވޮޓް ޓީމުގެ ފުލުހުން ވަނީ އެއެޕާޓްމަންޓަށް ވަންނަން ހުންނަ ދޮރު ހަލާކު ކޮށްލުމަށް ފަހުގައި ކަމާއި، އެއެޕާޓްމަންޓަށް ވަތް ވަގުތު އަންހެނަކު ކޮޓަރީގެ ދޮރު ތަޅުބަންދުކޮށް ހުރިގެން އޮތަން ފުލުހަކު ކޮނޑުން ޖަހައި ދޮރު ހުޅުވުމަށްފަހު، މުޙައްމަދު ނާޝިދާއި އޭނާގެ އަންހެނުން އެކޮޓަރިތެރެއިން ނެރެ ސިޓިންގ ރޫމަށް ގެންދިޔަކަމާއި، އެކޮޓަރިތެރެއަށް "ސްވޮޓް" ޓީމުގެ ފުލުހުންނަށް ވަދެވުނުއިރު ހުންނާނީ 5 (ފަހެއް) ފޫޓުގެ އުސްމިނުގައި ކަމަށާއި އެންމެ އުސްމިނުގައި ފުލުހުން ވަދެވުނުކަމަށާއި، އެއެޕާޓްމަންޓުގެ އެއިރުގެ ޖޯލިން މިނިސްޓްރީގެ އަދި މި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރާ މުޙައްމަދު ނާޝިދުގެ އެޕާޓްމަންޓުކަން އެނގުމުން ބޮޑީ ދޯދު ދޯން ކުރިކަމާއި، އަދި އެއެޕާޓްމަންޓުގެ މުޙައްމަދު ނާޝިދުގެ އެޕާޓްމަންޓުކަން އެނގުމުން އެތަނަށް ދިޔަ ސްވޮޓް ފުލުހުންނަށް ކައިރި ހައިރާންކަމުގައި ބިޑުންކަމާއި، ސްވޮޓް ފުލުހުން އެކޮޓަރިއަށް ވަނީ އެކޮޓަރިގައި ތިބި މީހުން ނޫންކަމަށާއި އެކަމަށް ކޮއްމަ މަތިވެރިކަމު ކޮލަކަމާއި، އެހެންވެސް ސްވޮޓް ޓީމުގެ ފުލުހުން ސިޓިންގ ރޫމު ދޮރު ކޮށައި ތިބި ކަމަށާއި، އިރު އެއެޕާޓްމަންޓަށް ފުލުހުންގެ ބޮޑުމުގެ ދަރަން ގެންގޮސްދެއްވިނަމަވެސް، މުޙައްމަދު ނާޝިދަށް ބޭނުންވާން ދިއްމަން ހުރަސް އަޅައިގަނެވޭނެކަމާއި، އެއެޕާޓްމަންޓުގައި މުޅިއެއް ނާޝިދުގެ އަދުނާންގެ ކަމަށްވަނަ، ބަރުދީ ޓީމުގެ ފުލުހުންނާއި އެއްގޮތަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ކަމާއި، އެއެޕާޓްމަންޓް ވަނީ "ސްވޮޓް" ފުލުހުންގެ ބެލުމުގައި ކަމަށާއި، ފުލުހުން ދެއްވާފައިވާ ސިޓިންގ ރޫމު ދޮރުގެ އެއެޕާޓްމަންޓް ދޫކޮށްލެވިފައިވާތީ އެއެޕާޓްމަންޓުގެ ބާރުވެރިން ކަނޑައަޅާފައިވާނެ ކަމަށާއި، ސާބިތުވާ އެއެޕާޓްމަންޓުން ފަރާތްތަކުގެ ހިފެހެއްޓުމާއި އަދި އެއްވަރަކަށް ކަމެއްކުރާކަން އެއްވެސް ބާރަކާ ބެހޭފަދަ މަސައްކަތެއް ނުކުރެވޭނެކަމާއި "ސްވޮޓް" ޓީމުގެ ފުލުހުން މި ކޯޓުގެ ސަރީޙަ މަޢުލޫމާތު ހުށަހެޅުމުން ބެހޭފަރާތްތަކަށް އިންސާފު؟

މާއްދާގެ ބާރުގެ ސަރުކާރުގައި ޤާނޫނީ ކުރިއަރުވާ "ސްވޮޓް" ފުލުހުންނާ ހިސާބު އަދި ފުލުސް ހަމަޖެހުން ދޭއްޗަށް ބަދަލުކުރުމުގެ ބޮޑުމީހުންގެ ދިމާ އެހެން އޮތުމަކަށް ހިނގުމުގެ ޤާނޫނީ ދިމާވާ ބާރުއެޅުމާއި، އެދިފުގެ ދެމޮޅުވިއްޖެހިޔަސް ކުރިއަށް ދިއުމަށް އެއް ބާރާ ކުރަން ދިމާވާކަމާއި، އަދި އެޗިކް ބަޔާންކުރެވޭ ކުރިއަށް ނުކުމަތު ކުރިއަށް ކަރަތައް ހިޔާލާކުރެވިފައިވާ ބާރުއެޅުމާއި ހިނގުމުގެ ބެލުން، އެކަމާބެހޭ ދިމާދޭހިސާބުވާނެ. ގ. އިންސާފަށް ހުރި ވަކިވެގެން ބަލައި ޤާނޫނީ ކަމާއި

ގެންގޮސްފައިވަނީ ޤަވާއިދާ އެއްގޮތަށްތޯ ތަޙުޤީޤުގެ ތެރޭގައި ބެލިބެލުމުން ގ. އުނިފް ގެއަށް އުންދާ ފުރަތަމަ ވަތް "ސްވޮބް" ބީލާއި އަދި އޭގެ ފަހުން ބަލައިފާސްކުރުމަށް ވަތް ބީލު އަމަލުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނާއި ޤަވާއިދާ ޚިލާފުވާކަން އަންގައިން ނުވެކަމާއި، ޑްރަގްޓެސްޓް ސަރުވިސްއިން ތަންތަން ބަލައިފާސްކުރުމުގައި ބަލާނީ، ޕޮލިސް ޖަވާބު ބުނެއުޅޭޝަން ކަމާއި، އެބުނެއުޅޭޝަންގައި ބަލައިފާސްކުރުމުގައި، ވީޑިއޯ ކުރަންޖެހޭކަމަށް ބާރުންކަނޑައިފައިވާކަމަށް މުޅިއަދަދު ސާމްޕަލްގެ ފަރާތުން ހުރަހެއް ކަމުގައިވާ ސްޓިކަރުޖަހާފައިވާ އެޓް ޕޮލިސް އަބްދުﷲ ޝަފީޤު ބުނެފައިވާކަމާއި އަދި ބަލައިފާސްކުރުމާއި، ވީޑިއޯ ކުރުން އެސް.އޭ.ޕީ.ސް ފަށަފުރަތަމަ ކުރަންވާނެކަމަށް ކިޔާ ޕޮލިސް އިންސްޕެކްޓަރު އަބްދުﷲ މުސްތަފާ ބުނެފައިވާކަމާއި،

މިގޮތުން ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހެޅި ހެކިތަކުން ފުރިހަމަ ދަލީލުތަކެއް ނުފެނޭ ފުރުޞަތު ހިނގާ ސީދާ ސާބިތުކުރާ އެފަދަ ނެތްކަން ސާބިތުވާނެކަމަށް ހާޒިރުވި އެ.އެސް.ޕީ.އޭ އިބްރާހީމް ރިޟާ ބުނެފައިވާކަމާއި، ފުރުޞަތު އަދި ސީދާ ސާބިތު ނުވެކަމާއި، ސާބިތުކުރާ ސަލާމަތީ ބާރުތަކުގެ ސަރަހައްދު ތެރެއިން ނުފެނުނުކަމާއި، ވެރިފަރާތްތަކުން ސީދާ ބަލާފައިވާ އެކަމާ މަސްއޫލިއްޔަތު ހަވާލުވެފައިވާ ފަރާތުން ވަކިން އެނގޭ ފަދަ ހެކިތައް ނުހުރިކަމަށް ބުނެ މަސްއޫލިއްޔަތު ފުރުޞަތު ސާބިތުކުރެވިފައިނުވާކަމަށް ފަރާތްތަކުން އެނގޭކަން އެނގޭނެކަމަށެވެ.

(ރ) ޝާހިދުން ކަމަކު: ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދިފާޢީ މައްސަލަތަކުގައި، ޝަރީޢަތުން ގޮތަކަށް

ކަނޑައަޅަންޖެހޭނީ، ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ދައުވާއާއި، އެދައުވާއާއި ގުޅިގެން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ސައްޙަ ހެކިތަކާއި ދިފާޢުގައި ވަޒަންކުރުމަށްފަހު، ފަނޑިޔާރުން ދެކެވިގޮތަށް ހެކިތަކާއި، އެހެކިތަކާއި ދަލީލުތަކުން ނުކުންނަ ނަތީޖާގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ހުކުމް، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި މިންގަނޑެން އެދުއްވާފައިވާ ސާބިތުވާ ނުވަތަ ނުންތުކަމާއި،

މިމައްސަލައާއި އެކު ހުށަހެޅުނު ދައުވާއަކީ، އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ފަދައިން، މުޅިއަދަދު ސާބިތުވާ ބިނާޖަތުގެ ދަރުބައި ހަމަޖެހިފައި ހުއްޓާ ފެނުމުގެ ކޯޓުގައި އެއްވެފައިވާ ދައުވާއާއި ހަމަޖެހިގެން ސާބިތުކުރަން ދީފައިވާ ކޯޓަރިން ހަމަޖެހިފައި ފަދައިން ފެނުނުކަމާއި، އެހަމަޖެހިގެން ގޮތުގެ ކުރުމަށް ފަހު ދެކޭކަމާ މަޤާމުތަކުން ލަފާދީފައިވާކަން

ކަމާއި، މިބާވަތުގެ މައްސަލަތަކީ މުޖުތަމަޢު މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލަންޖެހޭ ޒާތުގެ ކުށެއްކަމުން ހަނގުރާމަވެރި ރަޢިޔާތު މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ބިރާޖަހުގެ ދަރަން އައިޑީކާޑު ސާބިތުކުރުމުގެ ބާރަ އުފުލަންޖެހޭ މުޙައްމަދު ނާޒިމު ކަމާއި، މިހާރުގެ މިކަކުލަކީ މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ބިރާޖަހުގެ ދަރަން އައިޑީކާޑު އަދި މިކަކުލަކީ ޖެހިދާ ސަލާމަތް ކުރެއްވުމަށް އެކަން ފެކްޓަރީގެ ތެރޭގައި ދާއިރާއަށް ފޮރުވުމަށް އޮތީ ހިފަހައްޓާފައި ހުރި ކަމާއި، މިކަމުގެ ބިރާޖަހުގެ ހަމަޖެހުން ދިފާޢުކޮށް މިދެކޮޅަށް އެރުވުމަށް ފޮނުވުމަށް ވެވަޑައިގަތީ ހަމައެކަނި ކަމާއި،

މިމައްސަލާއި އެކު ހުށަހެޅުނު ހެކިތަކުގެ މައްޗަށް ބެލުމުން، މުޙައްމަދު ނާޒިމު ދިރިއުޅޭ ގޭގެ އެޕާޓްމަންޓުން މުޙައްމަދު ނާޒިމު ނިދާކޮޓަރިން ހަމަހުރިލަ ފޮނުވާލާ އެސްޓޭޓްގެ އެއްޗެހި ފެނިފައިވާ ކަމާއި، އެފަދަ އެއްޗެހި ފޯރުކޮށްދިނުމަށް އެސޭފް ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސްއިން ބިނާކުރެވިފައިވާ ކަމާއި،

މިމައްސަލާގައި މުޙައްމަދު ނާޒިމު ދިފާޢުގައި، މިކަކުލަކީ ޢާލަމީ އެއްބަސްވުން ޝަރުޢީ ދާއިރާއިން ފަހުގެ ލިޔެކިޔުންތަކާއި ޢާލަމީ ބަޔާނުކުރެވުނު ކަމާއި، އަދި އެކަން ބަޔާނުކުރުމަށް ޢާލަމީ މިނިސްޓަރ ސަރުކާރުގެ މުޙައްމަދު ނާޒިމު ބަހުގައިވާ ބަދަލުތައް ބަޔާނުކޮށްފައިވާ ކަމާއި، ފަރާތްތަކުން ބަޔާނުކުރެވުނު ބަދަލުތައް ބަދަލުކުރުމަށް ތަރުޖަމާކުރެވުނު މުޙައްމަދު ނާޒިމު ބެލެހެއްޓުމުގެ އެއްވެސް ފުރުޞަތެއް ދީފައިވާ ކަމާއި، އަދި މި ފުރުޞަތު މަދަނީ ފުރުޞަތުގެ ދަށުން އެމީހަކު ބާޠިލު ކުރުމާއި 18 ޖަނަވަރީ 2015 ވަނަދުވަހު ބާޠިލުކޮށް ހިފަހައްޓާ މަޢުލޫމާތު އެކުލަވާލާފައިވާ ކަމާއި،

ލިޔަފައި ބެހެއްޓުނު ކަމާއި، ޢަމަލުކުރުމުގެ މިމައްސަލައިގައި މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ދިފާޢުގައި ބުނެފައި ފަރާތްތަކާ މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ބަޔާނުގެ ހުށަހެޅުމާ ބެހޭ ބަޔާނުގައިވާ މަޢުލޫމާތު ފުރިހަމަ ކަމާއި، ބަޔާނުކުރެވުނު ކަމާއި، ދަނޑުވެރިކަމުގެ ހިސާބުން ބިނާކުރެވިފައިވާ ފަރާތްތަކާ ދެމެދު ބަޔާނުކުރެވުނު ކަމާއި، ދިވެހި ގާނޫނީ ނިޒާމުގެ ދަށުން ދިފާޢުގައި މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ޝަރުޢީ ބަޔާނުގެ މަތިން ބަޔާނުކުރެވުނު ކަމާއި، ހިމެނޭ ފަރާތްތަކާ ބެހޭގޮތުން ގޮތް ނިންމުމަށް ބަޔާނުކޮށްފައިވާ ކަމާއި، އަދި ވަކިން ފުރުޞަތު ދިނުމުގެ ޝަރުޢީ ކަމާއި، އެއްބަސްވުމާ ބެހޭގޮތުން ފަރާތްތަކާ ބަޔާނުކުރެވުނު މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ބަދަލު ވަކި ބަޔާނުކުރެވިފައިވާ ކަމާއި، ބަޔާނުގައިވާ ފުރުޞަތު ލިބިދޭ ބަޔާނުގެ ވަކިން މިނިވަން މިކަމުގެ

މައްޗަށްކަމަށް ތުހުމަތުކޮށް އެކަން މުޙައްމަދު ނާޒިމް ގާނޫނީ ކޮށްފައިވާކަމަށް، އެއީ އެގޮތަށް ވަނީނަ މިހުރިގެ ތުހުމަތު މިކަމުގައި އެމީހަކީ ބޭނުމީ އެއްޗެއްކަން އެނގޭތީ ދޭހަކުރެވޭ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާއަށް ބޭނުންކުރެވޭތީއެވެ،

މިހެންކަމުން، މިމައްސަލައިގައި ހުށަހެޅުން ހުރި ދަޢުވާތަކުގެ މައްސަލަ ޝަރީޢަތުގައި ކުރިއަށްދިޔުމުން، މިހެކިވެރިން މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ އަމުން ފެނިފައިވާއި، މި ހެކިވެރިޔާ އެކަން މިހާރުއި ގެތޮޅުން އެއްވެސް ކަމެއް ފެންނަން ނެތުމާއި އަދި އެތަކެތީގެ ޒާތާ އެއްވެސް ފަރާތަކުން ނަގާފައިނުވުމުން، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ދައުވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ މިންގަނޑު، އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކުން ޝައްކުނެތް ސާބިތުވާ ކަމަށް ނުފެނެއެވެ.

މިހާ، މިޤަޟިއްޔާ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ދެކެނީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 137/Cr-C/2015 ޤަޟިއްޔާގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ބަދަލުގެނެސްދޭންޖެހޭ ފަދަ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބެއްނެތްކަމަށެވެ.

● ޙުކުމް

ދެންފަހު، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތަށް ހުރުމާއެކު ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 137/Cr-C/2015 ޤަޟިއްޔާގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ކުރި ޙުކުމް އިސްތިއުނާފުކުރަން މ. ސީނުކަރަންގާގެ/ މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އެ ޤަޟިއްޔާގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ކުރި ޙުކުމަށް ބަދަލުގެނެސްދޭންޖެހޭ ފަދަ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބެއްނެތްކަމަށް މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި އެ ޙުކުމް ބަހައްޓަމެވެ.

\